

DUHOVNO ŽIVLJENJE

LA VIDA ESPIRITUAL

LETO IX. -- ŠTEV. 157
FEBRUAR 1941

AÑO IX. -- NUM. 157
FEBRERO 1941



Los horrores de la guerra.

¡Qué error más grande ha cometido la humanidad!

Gritaban: Cultura, Civilización, Progreso.

Se olvidaron que la dicha del corazón humano no está en el bienestar material ni el goce sensual. Las raíces venenosas no pueden dar fruto bueno.

Dios dió al hombre la inteligencia, para que vaya conociéndolo, para que la aproveche en hacer el bien y sembrar la dicha en su alrededor.

Pero el hombre se rebela contra su Dios y Creador y Redentor.

Contra su propia naturaleza busca su dicha en la sensualidad, humillando la virtud. A su semeiante no lo considera como hermano sino como rival.

Si se cumpliera el Evangelio, de que paz suave gozaría la humanidad.

“SEDMI ANĀEL JE IZLIL SVOJO ČAŠO PO ZRAKU; IN MOČAN GLAS JE ZADONEL IZ SVETIŠČA OD PRESTOLA IN JE REKEL: ‘ZGODILO SE JE.’ IN NASTALI SO BLISKI IN BOBENJE IN GROMI IN NASTAL JE VELIK POTRES, KAKRŠNEGA NI BILO, ODKAR SO BILI LJUDJE NA ZEMLJI. IN DEBELA TOČA. TALENT TEŽKA, JE PADALA Z NEBA NA LJUDI.” (Apokalipsa 16, 17-21)

“TRGOVCI ZEMLJE BODO JOKALI TER ŽALOVALI, KER NIHČE VEČ NE BO KUPOVAL NJIHOVEGA BLAGA... VINA IN OLJA IN BELE MOKE IN PŠENICE IN GOVED IN OVAC IN KONJ IN VOZ IN SUŽNJEV IN ČLOVESKIH DUS, KAJTI V ENI URI JE UNIČENO TOLIKO BOGASTVO.” (Apokalipsa 18, 11-16)

DUHOVNO ŽIVLJENJE

je mesečnik.

Uredništvo:

P a s c o 4 3 1

Urednik: Hladnik Janez.

Telefon 48 - 3361

(48 - 0095)

Kliči od 11—13 ure in po 8 uri zvečer.
sredah in petkih ni doma.

Uprava:

P a z S o l d á n 4 9 2 4

Telefon 59 - 6413

Registro de Prop. Intelectual 81190

Letna naročnina za Argentino 2 \$.

CERKVENI VESTNIK

9. febr. Maša na Avellanedi za Jožefa Preininger. Molitve na Paternalu.

16. febr. Maša na Paternalu za Olgó Makuc. — Ob 12 uri v Santa Rosa maša za Jožeo in Andreja Jakin.

23. febr. Maša na Avellanedi za Jakoba Sitar. — Ob 12 uri maša v Santa Rosa za starše Gašperlin. Molitve na Paternalu.

1. marca. Maša na Paternalu za Ivana Pečenko.

Sveta Birma se bo vršila 4 maja na Paternalu. Prosim vse starše, kateri imate otroke za sveto birmo, da jih kar takoj prijavite, da se vse pripravi kot je treba. da bodo otroci zakrament lepo prejeli in dobili milosti, katerih za pravo in lepo življenje potrebujejo. Prav tako pa je tudi potrebno, da je njihovo obnašanje tako, da nas bo predstavilo kot izobražen narod.

Prvo sveto obhajilo se bo vršilo na Bello nedeljo na Paternalu. Prijavite tiste otroke, ki so že v letih za sveto Obhajilo, da jih lepo pripravimo.

Otroke za birmo in sveto Obhajilo prijavite na naslov: Hladnik Janez, Pasco 431, ali pa: Hermanas Eslovenas, Paz Soldán 4924.

Krščeni so bili na Paternalu Ana Marija Matilda Koren in Ana Marija Mihelj.

V Cinco Saltos: Lojze Bitežnik, Gerald Alfred Breščak, Rudolf Pavel ter Rozita Kralj.

Poročili so se: Cirila Stembergar in Pavel Lazzatti.

LA CONFIRMACION para la colectividad Eslovena se realizará el 4 de Mayo en la capilla Av. del Campo, administrando el Sacramento de Espíritu Santo Monseñor Obispo Dr. Antonio Roca.

La Primera Comunión se dará el 20 de Abril. Todos los interesados deben dar sus nombres cuanto antes.

IZ UPRAVE

Radi tiskarske stavke je pričujoča številka D. Ž. nekoliko zakasnela. Za naprej bomo pa že poskrbeli da bo D. Ž. vselej izšlo za prve dneve v mesecu.

Zastali naročniki se zganite. Prilika za poravnavo naročnine je vedno, kadar je služba božja. Oddaljeni naročniki pa poravnate svoj dolg z "giro postal", ki ga lahko kupite na vsaki pošti in ga pošljete v priporočenem pismu. Lahko tudi pošljete v poštinih znamkah po 5 cent., katerih kupite in pošljete v navadnem pismu.

Zelo lepo prosim vse zastale naročnike, da poravnate svojo dolžnost. Pa tudi za tekoče leto pohitite. Tiskarski stroški so narasli. Pohitite torej z naročnino, da s

tem olajšate izdajanje revije, ki stane vsak mesec čez 200 \$. Priložite tudi kaj za tiskovni sklad.

A LOS ABONADOS

La Revista se atrasó una semana por la huelga en la imprenta.

Puesto que los gastos han subido, nos dirigimos a los abonados y lectores, tengan el bien de ayudar a nuestros esfuerzos contribuyendo con el importe del abono. Serán recibidos con mucho agradecimiento también las donaciones.

V SAN ANTONIO DE PADUA

12. jan. smo imeli lep dan. Bil je lep zato ker so nam oblaki delali prijetno senco; še lepši pa jebil, ker smo se tako lepo zbrali v prijaznem kraju San Antonio de Padua.

Cel vlak smo napolnili in kar dolga vrsta nas je bila ko smo hiteli po lepi cesi medtem, ko so nam v pozdrav peli veseli zvonovi. Ob 9 uri smo že bili na mestu in kmalu je zadonela v cerkvi naša pesem. Pozorno so pogledali ljudje in prisluhniki. Tudi njihovi obrazi so bili radostni z nami.

Po maši smo pa pohiteli na vrt, kjer so nas čakale mize in stoli kjer je bil obširen prostor, dovoljen za vse; kjer so tudi že čakali da nam postrežejo s hladno pijačo.

Kdo bi mogel opisati veselo razpoloženje ki je kar takoj zavladovalo med zbranimi. Še bolj pa je dobra volja narasla, ko smo si postregli za okusnim asadom in dobro kapljico. Nihče nas ni motil, nikomur nismo delali napotja, nihče ni niti zija prodajal okrog nas. Bili smo sami svoji. Naše sestre so nam dale pa vse na razpologo da smo bili kakor doma.

Vse prekratko je bilo popoldne. Že nas je klicalo v dvorano, kjer nas je čakal prelepi film "Zadnji dnevi v Pompejih". Nato smo še litanije zapeli in pohiteli do nebi vlak odražal brez nas.

Vsi vdeleženci so se vračali nadvse zadovoljni, vsem pa kateri niso šli z nami, je lahko žal za lepo priliko nedolžnega veselja, ki so ga zamudili.

POPOTNIK PRIDE ČEZ GORO ...

Obiskal sem spet nekatere dele Argentine in doživel spet gostoljubnost naših dobrih rojakov. O mojem potovanju, ki je bilo dolgo 5000 km, bom obširneje poročal v D. Ž. Za danes pa naj se le zahvalim blagim rojakom, ki mi so moje trudopolno potovanje napravili kaj prijetno.

V Lomi Negri sem dolžan posebno zahvalo Štularju in Zlembergerjevi mami, kakor tudi ostalim, ki so mi vsestransko šli na roke. V Bahiji Blanki imam kakor svoj dom pri Ferletičevih. V Comodoro Rivadavia mi je Jugoslovanko Podporno Društvo podalo živ dokaz slovanske gostoljubnosti. Gg. Martinič, Vilagoš in Boško Živodinovič so me prišli sprejeti na letališče in bili moji vodniki vse dneve. Poskrbeli so mi stan in hrano prevažali so me okrog in še znaten del potnih stroškov me okrog in še znaten del potnih stroškov mi so pokrili. V Bariloche sem imel dom pri Kožuhovih. V Cinco Saltosu me je čakala že postelja pri Sinigojevih. V Plaza Huincul so me sprejeli spet z vso ljubeznivostjo in mi je bilo kar žal, da sem moral tako hitro v Villa Regina, kjer me je o polnoči čakal g. Karlo na postaji in sem še dva dni preživel v lepi deželi sadnih vrtov.

Povsod so mi rojaki velikodušno prispevali za kritje potnih stroškov in za naročnino naše revije.

Naj vsem velja moja topla zahvala.

Moje potovanje je trajalo 18 dni. Eno nedeljo sem preživel v Comodoro Riva-

davia, kjer je bila lepo obiskana maša za Jugoslovane. Drugo nedeljo pa sem imel v Cinco Saltos, kjer so se zbrali rojaki še bolj številno kot lani in smo imeli zares prelep dan v cerkvi in pri veseli pesmi in okusnem asadu.

P. JUAN HLADNIK, capellán yugoeslavo, realizó una gira por el Sud Argentino, para visitar a la gente de la Colectividad yugoeslava, desparramada por allí. Pasó por Olavarría y Bahía Blanca continuando con avión hasta Comodoro Rivadavia, donde hay hasta un millar de Yugoeslavos. Allí existe "Sociedad yugoeslava de Socorros Mutuos" que preparó todo, para que la visita del Padre fuese cuanto más eficaz. El domingo 19 de Enero se han reunido bastante numerosos los Yugoeslavos en la Iglesia de Km. 3, en la misa para su colectividad.

Regresando de allí por Trelew y San Antonio Oeste llegó el padre a San Carlos de Bariloche, donde encontró algunos yugoeslavos. Pero más que de sus conacionales encontró allí de su país natal de la montañosa Eslovenia. El Parque Nacional de Nahuel Huapi se considera con derecho la parte más pintoresca y más agradable de la República.

Regresando de allí visitó el Padre Cinco Saltos, Plaza Huincul y Villa Regina, donde también hay muchos de la colectividad yugoeslava.

HRVAŠKI JUBILEJ

Ves narod se pripravlja, da slovesno proslavi 1300 letnico, odkar so Hrvatje sprejeli luč svete vere.

Tudi tukaj se spominjajo tega pomembnega dogodka.

V nedeljo 16 febr. se vrši veliko hrvaško jubilejno romanje v SAN ANTONIO DE PADUA.

Povabljeni smo tudi mi, da se udeležimo njihove svečanosti. Kdor bi hotel potovati skupno, naj gre na vlak, ki bo vozil prav z istim voznim redom kot oni dan, ko smo šli mi v San Antonio.

Tisti dan bomo opustili popoldansko molitev in bomo pohiteli v Paduo z vlakom iz Plaza Once ob 14.10. Vlak se ustavi na vseh postajah. — Torej na svidenje na vlaku ali pa v Padovi.

† Jožef Preininger so umrli v bolnici v M. Soboti na operaciji, stari 78 let. Rajni so imeli svoj dom v Mostju pri Lendavi, kjer so bili obče spoštovan mož. Že v vgerskih časih so bil zvest slovenski narodnjak in zaslužen za javno delo v svojem okraju. Bili so svoj čas predsednik agrarne zajednice, ki je delovala za razdelitev grofovskih posestev, kamor so se naseljevali Slovenci. V lendavskem kraju je bilo to posebno važno, ker je bil tisti kraj večinsko madžarski.

Očetovga pogreba sta se vdeležili dve hčeri, ki živita v domačem kraju in najstarejši sin, ki je šolski ravnatelj v Dobrovniku. Sin Adalbert živi na Avellanedi, kjer si je pridobil zelo vidnih zaslug kot ustanovni predsednik društva "Slov. Krajina". Ena hčer živi v Sev. Ameriki, ena na Slovaškem, ena v Budimpešti.

Zalujočemu sinu Adalbertu, ki je zvest naročnik in tudi dopisnik in so-trudnik Duhovnega Življenja izreka uredništvo iskreno sožalje.

Maša za rajnega bo v nedeljo 9. februarja na Avellanedi.

DR. ANTON KOROŠEC

SLOVENSKI NARODNI VODNIK
IN JUGOSLOVANSKI POLITIK

Korošec Anton, je bil rojen 12. maja 1872 v Biserjanah pri Sv. Jurju ob Ščavnici. Obiskoval je ljudsko šolo najprej doma, nato gimnazijo v Ptuj. Nato je študiral bogoslovje v Mariboru do 1896, ord. 25. jul 1895, služboval kot kaplan na Sladki gori pri Ponikvi od 5. avg. 1896 do 1. marca 1897, v Marenbergu do 30. apr. 1898, učni prefekt v dijaškem semenišču v Mariboru do 5. jan 1902, promov. za doktorja bogoslovja 11. jul. 1905 v Gradu.

V Mariboru so imeli višješoleci slov. dijaško društvo že kot četrtošolec. Sodeloval je pri literarnem listu dij. (predsednik Žolger), v katerega je bil Korošec sprejet semenišča in dopisoval v Slov. Gospodarju (mariborski tednik); kot bogoslovec se je seznanil s Krekom, sodeloval pri listu bogoslovcev "Lipici" s sociološkimi članki, pisal v Slovincu (prvi članek o celjski gimnaziji deloma konfisciran), bil 1894 preds. društva marib. bogoslovcev "Slomšek", a moral odložiti predsedstvo zaradi nasprotovanja literarne struje. Kot kaplan dopisoval Slovincu in pisal v Slovenskem Gospodarju (šifra: —o—), od prihoda v Maribor sodeloval tudi pri Südsteier. Post (rubrika: Polit. Rundschau). Od 1. maja 1898 urednik Slov. Gospodarja, ki ga je prevzel s 1700 naročniki in ga dvignili v par letih na 4000. Kot urednik zaradi napadov na Nemece v člankih in pesmih (lastnih!) obsojen na 6 tednov zapora, od cesarja pomiloščen na 1000 gl. globe. Okrog Korošca in njegovih tovarišev Jerovška in Kovačiča (trije "risi") so se zbirali mladi, s tedanjimi polit. mrtvilom in slogaštvom nezadovoljni duhovniki ter se uveljavljali na shodih in po društvih. Zoper nemškutarskega "Štajerca" so ustanovili maja 1901 polit. 14 dnevnik "Naš dom", ki ga je nekaj časa urejeval Korošec. Koj od začetka se je razširil v 10.000 izvodih in postal glasilo katol. mladine, gibanja na Štajerskem.

Korošec je nastopal vedno odločneje na političnih shodih in zlasti na ustanovnem zboru kat. političnega društva v Sl. Bistrici 9. jun. 1901 ostro obsodil tedanjo slovensko politiko na Štajerskem ter zahteval ustanovitve odločno kat. slov. kmetske stranke. Ta nastop je zbudil živahnije gibanje na obeh straneh in pri deželnozborskih volitvah jeseni 1902 je nastopil v okraju Ljutomer-Ormož-G. Radgona kot kandidat proti Kočvarju tudi Korošec, a radi nasprotovanja škofa Napotnika propadel. Korošec in njegovi prijatelji so se poslej še intenzivneje posvetili organizaciji mladine v Mladeniških in Dekliških zvezah, ki so dobile svoje središče v pododboru Slov. kršč.-socialne zveze v Mariboru. Kljub napredujoči polit. ločitvi štajerskih Slovencev je bil po Žičkarjevi smrti jeseni 1905 postavljen za skupnega kandidata Korošec, vendar so nekateri naprednjaki vztrajali pri svojem kandidatu Rebeku. V hudem boju s tem in zlasti z nemškutarjem Wratschkom je bil 29. maja 1906 izvoljen Korošec za poslanca 5. kurije v avstr. dr. zbor, ki mu je pripadal do konec monarhije.

Končna ločitev duhov se je izvedla na Štajerskem, ko so jeseni 1906 ustanovili mladi liberalci (Spindler, Kukovec, Karba i. dr.) v Celju Narodno stranko za Štajersko. Katoliški Slovenci so v odgovor najprej izpomenili dotedanji pododbor SKSZ v samostojno Slov. kršč.-soc. zvezo za Štajersko, katere predsednik je postal Korošec, 21. jan. 1907 so pa ustanovili svojo poli-

Dr. Antonio Korošec
fué durante 40 años
jefe de los eslovenos.
Un sacerdote ejem-
plar; político altruis-
ta; defensor de los
oprimidos



tično stranko pod imenom Slov. kmečka zveza za Štajersko. Ta je začela z intenzivnim, zlasti tudi gospodarskim delom in zmagovito nastopila maja 1909 pri volitvah v štaj. dež. zbor. Pri teh je bil v splošni kuriji izvoljen tudi Korošec in postal predsednik Slov. kluba v dež. zboru. Kot tak je zahteval decembra 1909 združitve slov. dela Štajerske in Koroške z ostalimi jugoslov. pokrajinami v eno upravno celoto in začel febr. 1910 zaradi Slovincem krivičnega postopanja nemške večine obstrukcijo, ki je skoraj za vedno onemogočila delo dež. zboru. Med njo je priboril Slovincem gospodarsko šolo v Št. Jurju ob j. ž. in meščansko šolo v Žalcu; ta se pa ni otvorila.

Dr. Korošec na Dunaju

V drž. zboru je bil podpredsednik Slov. kluba in kasneje Hrvatsko-slovenske zajednice ter ponovno član avstr. delegacije na Dunaju in v Budimpešti. Vodil je l. 1910 obstrukcijo v proračunskem odseku drž. zbora proti ustanovitvi ital. univerze v Trstu in potem zoper razmere na Hrvatskem (Čuvajev režim). Ko je jel dr. Šusteršič zaradi oportunistične politike izgubljeni zaupanje zlasti izvenkranjskih Slovencev in je 4. marca 1914 odložil predsedstvo Hrvatsko-slovenskega kluba, je bil izvoljen za predsednika Korošec. Med vojno je politično življenje oživel šele po Adlerjevem atentatu na ministrskega predsednika Stürgkha in še bolj po smrti cesarja Franca Jožefa 21. nov. 1916. Korošec je sklical 28. nov. 1916 v Gradu sejo Hrv.-slov. kluba, kjer so kljub Šusteršičevemu odporu sklenili tesnejšo politično sodelovanje s Čehi. Ko so se pred otvoritvijo parlamenta 29. maja 1917 vsi jugoslov. poslanci združili v Jugoslovanski klub, je bil Korošec izvoljen za predsednika. Na Krekov predlog je sklenil Jugoslov. klub, podati ob zopetni otvoritvi parlamentu 30. maja 1917 posebno državnopravno deklaracijo. To "majska deklaracija" je prebral Korošec kot klubov predsednik, dasi ga je tig pred sejo skušal min. predsednik Clam-Martinic pregovoriti, naj bi klub deklaracije ne podal, češ da bo slabo vplivala na zunanji svet. Majska deklaracija je postala izhodišče velikega narodnega gibanja, zlasti ko sta se na pobudo škofa Jegliča izjavili zanjo obe glavni slovenski stranki. Pogreb nenadno umrlega dr. Kreka (13. okt. 1917) se je razvil v veličastno jugoslovansko manifestacijo, kjer je ob odprtem grobu govoril Korošec, pričeni s pomembnimi besedami: "Dvignite glave, ker bliža se vaše rešenje!" Med tem je bil dozorel prelom med Šusteršičevo in Krok-Koroščevo strujo v SLS. Dasi je bil od strankinega vodstva za kranjskega delegata določen dr. Šusteršič, je 13. nov. 1917 klubova

večina izvolila Korošca, nakar je Šusteršič s poslancem Jakličem izstopil iz kluba ter hotel razdružiti stranko. Toda proti njemu se je postavil škof Jeglič in za predsednika reorganizirani SLS je bil 27. dec. 1917 izvoljen prelat Andrej Kalan, za načelnika Vseslovenske Ljudske Stranke pa Korošec.

Avstrija v propadu.

Po Koroščevi avdijenci pri cesarju Karlu 18. junija 1917 je na ondi izraženo željo Jugoslovanov padla Clam-Martinceva vlada; vladar je Korošca vabil v novo Seidlerjevo vlado, kar je klub soglasno odklonil, vendar je sklenil z vsemi glasovi proti dvema (Hladnik in Prodan) glasovati za proračunski provizorij. Kmalu pa je preštel Jugoslov. klub, tesno zvezan s Čehi, v vedno ostrejšo opozicijo, spretno izrabljajoč zunanje-politične dogodke (Wilsonov nastop, mirovna pogajanja v Brest-Litovsku). Spomladi 1918 se je razvilo živahno deklaracijsko gibanje po vsej Sloveniji. Vršili so se na prostem veliki tabori, kjer je govoril v prvi vrsti Korošec; največja manifestacija je bila 23. in 24. marca v Ljubljani, ko so zastopnice slov. ženstva izročile Korošču knjige z nad 200.000 podpisi za majsko deklaracijo. Svoja agitacijska pota je usmerjal K. vedno bolj tudi na Hrvaško, v Dalmacijo in Bosno ter na Češko. Po ponovnih Koroščevih razgovorih s Hrvati in Srbi v Zagrebu in Sarajevu so sprejeli 3. marca 1918 v Zagrebu deklaracijo tudi Hrvatje in muslimani, toda radikalizirano — brez "habsburškega žezla" —, dočim so člani Hrv.-srbske koalicije in bosanski Srbi stali še ob strani. **O priliki odkritja spominske plošče dr. Kreku v št. Janžu** se je ustanovil 16. avg. v Ljubljani Narodni svet, čigar predsednik je postal Korošec. Ko se je bližal razpad monarhije in je z unanji minister Burian vabil vojskujoče se države na mirovne razgovore, je 2. okt. 1918 Korošec prečital v drž. zboru izjavo jugoslov. politikov sklenjeno 24. sept. v Zagrebu, da more A.-O. govoriti le v imenu Nemcev in adžMarov, ostali narodi monarhije pa zahtevajo zase popolno pravico samoodločbe. Po bolgarski kapitulaciji so 4. okt. tudi Avstro-Ogrska, Nemčija in Turčija prosile za mir, nakar se je 5. in 6. okt. ustanovilo v Zagrebu **Narodno Vijeće Slovencev, Hrvatov in Srbov**, v katero je vstopila 8. okt. tudi Hrv.-srb. koalicija, za predsednika pa je bil 17. okt. izvoljen Korošec. **Cesarjev manifest o federalizaciji Avstrije z dne 16. okt. 1918 je N. V. odklonilo in zahtevalo zedinjenje vsega naroda SHS** ne glede na kakršnekoli meje v neodvisno državo. V tem zmislu je 21. okt. pozdravilo Wilsonov odgovor, ki priznava težnje Jugoslovanov po svobodi, in se pripravljalo na prevzem državne oblasti, ki se je izvršil po kapitulaciji Avstro-Ogrske 29. okt. 1918, ko je postal Korošec "šef eksekutive za vse jugoslovanske pokrajine".

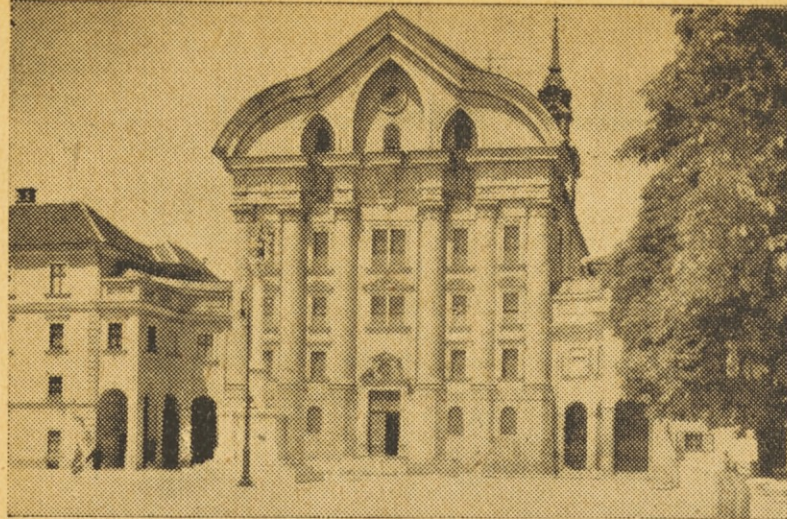
Videč, da se bliža konec vojne, ki so ga pa pričakovali šele za spomladi 1919, je odšel Korošec 25. okt. 1918 s poslancem dr. M. Čingrijo in dr. Greg. Žerjavom, ki je za Jugosl. klub zbiral in obdeloval gradivo za polit. interpelacije, v Švico, ne kot odposlanec N. V., dasi v sporazumu z njim, da bi dobil zveze z inozemskimi politiki in se informiral o položaju. Par dni pred odhodom je poslal šef general. štaba Arz h Korošču dva višja častnika, naj bi člani Jugosl. kluba šli na ital. fronto bodrit jugoslov. vojake, kar je klub odklonil. Gen. Landwehr pa je v soglasju s cesarjem predlagal Korošču, naj bi sklenil premirje z Italijo, zato bi pa v šestih tednih demobilizirali laško fronto, če prevzamejo jugoslov. dežele dotlej nje preskrbo z živežem. Enako brezuspešno je skušal Lamasch kot designirani ministrski

predsednik pridobiti Korošca tik pred odhodom v svojo vlado, ki naj bi po Lamashevih besedah rešila ne monarhije, ampak "le glavo mlademu gospodarju".

Dr. Korošec v Ženevi.

Prišedši v Ženevo, se je sešel najprej z ondi bivajočim Lazo Markovičem ter povabil takoj na razgovor Pašića in Trumbića. Prvi se je odzval Trumbić, popisal Korošču spor med Jugoslovanskim Odborom in Pašićem ter prosil, da bi ga v imenu N. V. priznal za zastopnika avstro-ogr. Jugoslovanov pri zaveznikih. Korošec mu je dal le pooblastilo za sklepanje premirja in pogoje za premirje, kar je oboje poslal preko srb. poslaništva v Bernu, toda pooblastilo je prejel Trumbić prekasno, dočim so pogoji za premirje sploh izginili. Tako Trumbić ni bil pripuščen k versailleski konferenci o premirju in je srbski poslanik Vesnić brez ugovora pristal na njene sklepe, po katerih so Italijani zasedli v londonskem paktu jim obljubljeni ozemlje. Ker od Pašića le ni bilo glasu, je Korošec izročil 4. nov. zavezniškim vladam noto, v kateri je zahteval, da priznajo N. V. v Zagrebu kot vlado za Jugoslovane bivše monarhije, nje same za zavezniški narod in jugoslov. dobrovoljce za vojskujočo se stranko. Dokler se ne zedinijo s Srbijo in Črno goro v eno državo, naj jih zastopa pri zavezniških vladah dr. Trumbić. aNslednji dan, 5. nov., so prišli Pašić s šefi srbske opozicije (Trifković, Drašković, Marinković) in Trumbić z nekaterimi člani Jugosl. Odbora. Korošec se je sestal najprej s Trumbićem, ki mu je pojasnil prejšnje dogodke in razmerje s Pašićem, nato je obiskal slednjega, čigar mnenje je bilo, da mora Srbija zastopati vse Jugoslovane, a vzel bi tudi par zastopnikov N. V. v nekako komisijo za zunanje zadeve pri srbski vladi. Pri oficijelnih razgovorih naslednji dan sta Korošec in Trumbić zahtevala v prvi vrsti mednarodno priznanje N. V., za skupne zadeve pa naj se ustanove skupna ministrstva. Na to je pristal Pašić šele potem, ko je Drašković predlagal skupno vlado 17 ministrov za Srbijo in Jugoslovane bivše monarhije in se je Pašić zbal, da ne bi ostal v manjšini pred združenimi opozicijonaleci in prečani. Ker so tudi Francozi silili k odločitvi, je drugi dan, 7. nov., sprejel Koroščev in Trumbičev predlog ter z noto z dne 8. nov. v imenu srbske vlade priznal N. V. za zakonito vlado Jugoslovanov bivše monarhije in Trumbića za njenega zastopnika pri zaveznikih. Nato so sestavili skupno vlado 12 ministrov in objavili vse sklepe z lepim proglasom v tkzv. "ženevski deklaraciji".

Iz Ženeve je prišel Korošec 13. novembra v Pariz, da poišče stikov s francosko vlado in ostalimi zavezniki. Prizadeval si je doseči priznanje nove jugoslov. države in vlade ter ugodno rešitev teritorialnih vprašanj. V to svrhu je obiskal predsednika Clemenceau-ja, zun. ministra Pichon-a, Wilsonovega zaupnika House-a, ameriškega, angleškega in italijanskega poslanika ter dr. Beneša, da bi on vplival v našo korist na Italijo. Od Pichon-a je zvedel, da je Pašić demisijoniral in s tem izzigral ženevski pakt. Srbska vlada na Krfu (Protić) je namreč zvedela po Tresiću-Pavičiću, da je v N. V. prevladala Hrv.-srb. koalicija s Svetozarjem Pribičevićem, in je pričakovala zase ugodnejše rešitve v direktnem stiku z N. V. brez Koroščevega posredovanja. **Ko se je ta hotel vrniti v domovino, dolgo ni mogel dobiti potnih listov** in spotoma je moral še v Veroni čakati dva dni. **Tako se je Koroščeva vrnitev zavlekla preko 1. decembra 1918**, ko se je v Beogradu izvršilo zedinjenje in proglasila Kraljevina SHS.



Nunska cerkev na kongresnem trgu v Ljubljani
La iglesia de "Monjas" en Ljubljana, capital eslovena

Na delu v novi državi.

V Ljubljano je Korošec prišel 2. dec. 1918 in se naslednji dan odpeljal v Beograd, kjer se je 20. dec. sestavila prva vlada nove države pod predsedstvom Stojana Protića. V tej vladi je imel Korošec podpredsedniško mesto in prevzel najprej oddelek za zaščito dece, 2. aprila 1919 pa ministrstvo za prehrano in obnovo zemlje, ki ga je vodil do nastopa Davidovičeve koalicijske vlade demokratov in socijalistov 16. avg. 1919. V novi Protićevi vladi je postal 19. febr. 1920 minister za promet; kot tak je zlomil komunistično splošno stavko in obdržal ta portfelj tudi v naslednji Vesnićevi vladi do sestanka ustavotvorne skupščine, oziroma nastopa Pašićeve demokratsko-radikalne vlade 1. jan. 1921. Vesnićevi vladi je K. predložil avtonomistični načrt ustave, ki je bil predložen tudi ustavotvorni skupščini kot oddvojeno mišljenje Koroščevo. Korošec je tudi vplival na Protića, da je prevzel v svoj ustavni načrt Slovenijo kot samostojno pokrajino in slovenščino kot državni jezik. Od konstituante dalje je bil, zvest svojemu proticentralističnemu programu, kateri se je med tem razvijal v radikalnejšo smer, v opoziciji do nastopa Davidovičeve vlade opozicijskega bloka (Jugosl. klub, bosanski muslimani, demokrati) 27. julija 1924, v kateri je bil podpredsednik, minister za prosveto in namestnik ministra za vere (do 5. nov.). **Po volitvah 18. marca 1923 je SLS dobila od 26 slov. mandatov 21, tako da je mogel Korošec poslej govoriti "v imenu slov. naroda".** Na strankino željo je stopil sedaj v stik s Hrv. republ. seljačko stranko (HRSS) ter z njo in Jugoslov. muslim. organizacijo osnoval federalistični blok v Zagrebu. Njegovemu prizadevanju je v prvi vrsti zahvaliti, da so Hrvatje spremenili svojo abstinenčno taktiko in se s prihodom v skupščino jeli nagibati k realnejši politiki. Med tem se je ustanovil v parlamentu "ožji blok" (Korošec, Davidović, Spaho), ki si je stavil nalogo, izvesti sporazum med Srbi, Hrvati in Slovenci, in čigar program je sprejela tudi HRSS, tvoreč z "ožjim blokom" takozv. "širši blok". **Po volitvah 8. febr. 1925, v katerih je SLS dobila 20 mandatov in je bil Korošec izvoljen tudi v Ljubljani, je Korošec z Davidovičem, Radićem in Spahom osnoval v skupščini "blok narodnega sporazuma in seljačke demokracije".** Vsled tega je sledilo več vlad radikalov s hrv. selj. stranko in 1. febr. do 17. apr. 1927 vlada radikalov z SLS, v kateri pa Korošec sam ni bil. S predsednikom nove vlade Veljo Vukičevićem je 10. jul. 1927 sklenil na Bledu volivni sporazum ("blejski pakt") in postal 23. febr. 1928 v Vukičevićevi koalicijski vladi notranji minister. Ko je notranje-politična kriza z atentatom Puniše Račića v narodni skupščini dosegla svoj višek, je po brezuspešnem poskusu

generala Hadžića **Korošec kot prvi prečan-ministrski predsednik sestavil 27. julija 1928 vlado četvorice** (Korošec, Vukičević, Davidović, Spaho) ter obdržal obenem portfelj notranjega ministra.

Kmalu pa se je parlamentarna rešitev krize izkazala za nemogočo in Korošec je 2. jan. 1929 podal ostavko, nakar je bila s kraljevim proglasom z dne 6. jan. 1929 vidovdanska ustava razveljavljena in nar. skupščina razpuščena. V novi vladi generala P. Živkovića je bil Korošec minister za promet do 5. avg. 1929, nato je prevzel ministrstvo za šume in rude, a 28. sept. 1930 je demisioniral. V začetku 1931 je bil kot predsednik Glavnega Zadrúžnega Saveza izvoljen za honorarnega profesorja za zadrúžništvo na kmetijski fakulteti univerze v Beogradu, kjer je začel predavati v letnem semestru 1931.

DR. KOROŠEC KONFINIRAN

Največji problem mlade Jugoslavije je bila notranja ureditev države. Srbski del je vedno vstrajal na stališču, da so Srbi Slovence in Hrvate dobili kot "vojni plen", od tod njihova trmoglavost v zahtevah po centralizmu. Toda tudi z njimi bi se vse lahko spravilo v red, ako bi med Slovenci ne bilo koristolovcev, kateri so skušali narod cepiti, čeprav je sam ponovno javno pokazal, da ne potrebuje nobenega drugega voditelja kot dr. Korošca. V vsem tem so delovale še druge podtalne sile. Kljub hudi cenzuri pod Živkovičevim režimom, je vendarle še prišlo v javnost, da vodijo korenine vsega tistega razdiralnega dela v francosko framazonško ložo, ki je imela zelo velik upliv v Beogradu; v kateri so bili tudi glavni voditelji slovenskih liberalcev.

Vsak čas je bilo med Slovenci podlih duš, ki so za kako trenutno osebno korist izdajali svoj narod. Tisti elementi so v onem času imeli vso besedo. Pravi narodni voditelji so pa bili osumljeni "protidržavnosti". V takem ozračju se je vršila **60 letnica dr. Korošca**, ki je kljub ostrim policijskim naredbam in orožniškim intervencijam dokazala, da je ves narod zvest dr. Korošču. Cela Slovenija je bila polna kresov s katerimi je mogel narod izraziti svoje mnenje. Javno se je vršila pa samo v Ljubljani proslava njegove 60 letnice 8. maja (1932), nakar je bilo vse drugo prepovedano.

31. dec. 1932 je bila v Ljubljani izdana "slovenska deklaracija", ki povdarja zahtevo po združitvi vseh Slovencev z zahtevo, da se postavi osnova tej največji narodni potrebi s pravo notranjo ureditvijo v Jugoslavijo.

Ta deklaracija je nosila podpis dr. Korošca. Čeprav ni dejansko vsebovala prav nič protidržavnega, so jo Koroščevi nasprotniki na vse načine izrabljali in dosegli, da je bil dr. Korošec interniran obenem z dr. Kulovcem, Natlačanom in Ogrizkom. 28. januarja 1933 so odpeljali dr. Korošca v Vrnjačko banjo v Srbiji, pozneje pa na otok Hvar, da bi bil docela izoliran od slovenske javnosti. Kljub temu so se pri njem stalno oglašali dvorni in vladni odposlanci, ki so pritiskali nanj, da naj popusti. Toda dr. Korošec, ki je bil najprej dolžan braniti koristi svojih Slovencev, — ki pa slovenskih stvari nikdar ni predpostavljajal splošnim velikim celokupnim državnim koristim, — ni popustil niti za las. Tekom svojih opazovanj in dela v Jugoslaviji je spredel, da se bo država prav uredila le na osnovi avtonomistične ureditve in popolne enakopravnosti vseh. Značilno sliko tiste dobe daje "šenčurski proces" na katerem je bilo obsojenih radi "protidržavnih vsklikov" cela vrsta zavednih Koroščevih pristašev. Pozneje je bilo pred sodi-

ščem dokazano, da je ves proces bil preračunana intriga in je bilo radi krivih priseg obsojenih večina tistih, ki so tedaj pričali. Poznejši dogodki so dokazali, da je ves slovenski narod z dr. Korošcem bil vedno najzanesljivejši steber mlade Jugoslavije.

9. okt. 1934 je bil ubit kralj Aleksander. Takoj je bila dvignjena konfinacija dr. Korošca in tovarišev. Polagoma se je začelo čistiti ozračje. Princ Pavle je imel o notranji ureditvi države druge načrte kot rajni kralj in tako je začel kot prvi kraljevi namestnik pripravljati pot novi politiki.

24. junija 1935 je že dr. Korošec spet vstopil v vlado kot minister za notranje zadeve. Njemu je torej bilo poverjeno najvažnejše ministerstvo. Njegova naloga je bila, da naj dela na resničnem zblizanju vseh treh narodov v Jugoslaviji.

Zadnja leta.

V novih okolnostih je vodilna misel dr. Koroščeva čimdalje bolj dobivala resničen obraz. Po njegovem prizadevanju je bila ustanovljena nova politična organizacija "Jugoslovanska Radikalna Zajednica", ki so jo tvorili srbski radikali, Slovenci (SLS) in bosanski Muslimani. Izdala je program, ki je postal nato temelj nadaljnjega notranjega razvoja: široke samouprave in spoštovanja verskih vrednot. 1. junija 1936 se je vršil I. občni zbor te JRZ, ki je izbrala za podpredsednika dr. Korošca.

Med tem, ko se je politični položaj vse bolj konsolidiral, je pa dr. Korošec počasi popravljaval krivice, storjene Slovincem v prejšnjih letih. Počistil je nečednosti in nerednosti v občinskih zadevah; razčistil položaj med policijo in orožništvom, ki je bilo dotodaj le pomočnik v boju proti političnim nasprotnikom, zelo pa se je zanemarljivo pravi namen teh ustanov javnega reda.

Posebno na srečo je bilo dr. Korošcu slovensko šolstvo, ki je v prejšnjih letih utrpelo velike škode z neredom pri nastavljanju in odstavljanju in z omejitvami slovenskega jezika v šoli in v uradih. Največ pažnje pa je obračal največjim slovenskim kulturnim ustanovam: **vseučilišču in slovenski akademiji umetnosti in znanosti**. Obe ti dve ustanovi se imata v prav posebni meri zahvaliti prizadevanju dr. Korošca.

Zakon o ustanovitvi univerze je bil podpisan 30. junija 1919 na seji ministerskega sveta, ki jo je vodil tedaj podpredsednik vlade dr. Korošec. On je bil tudi nadalje na straži, ko je bila nevarnost vedno preteča, da se okrni ali celo kar ukini ta najodličnejša slovenska kulturna ustanova. Ljubljanska univerza je imela v priznanje zaslug dr. Korošca za **častnega doktorja**. Prav tako mu je izkazala priznanje akademija umetnosti in znanosti.

Kot zastopniki celega slovenskega naroda so mu izročili posebno priznanje tudi slovenski župani z diplomom v kateri ga imenujejo za častnega občana v 322 občinah (od 407, kolikor jih je v Sloveniji).

21. dec. 1938 je odstopila Stojadinovičeva vlada. V novo dr. Korošec ni hotel več vstopiti. Videl je, da s cincanjem ne bodo rešili hrvaškega vprašanja.

Ker brez njegovega sodelovanja tudi niso mogli naprej, so mu poverili veliko čast. 16. jan. 1939 je bil izbran za predsednika senata. Na tem mestu je nato nadaljeval svoje delo za zblizanje med Srbi in Hrvati in tako se je 3. febr. izvršila važna državna sprememba, ki je pomedla Stojadinoviča in postavila na krmilo Jugoslavije Cvetkoviča. Padee vlade so izzvali slovenski ministri na nasvet dr. Korošca. S tem je bila konečno pripravljena pot za notranjo ureditev, ki je dobila vidne-

ga izraza z ustanovitvijo hrvatske banovine.

Med tem se je evropski položaj zapletel. Izbruhnila je vojna. Neprecenljive so zasluge dr. orKošca zato, da je ugoslavija mogla ohraniti vse do danes neutralnost. Njegove dobre zveze z velikimi osebnostmi v svetovni politiki, njegovo široko znanje, njegova jasna kulturna usmerjenost je zadrževala na mejah nevarne ideje, ki so silile v deželo. Fašizem, nacizem, komunizem: vsak je po svoje skušal napraviti korenine izrabljajoč notranje napetosti. Zato je tekom zadnjih mesecev spet moral izkušeni veteran jugoslovanske politike poseči aktivno v vodstvo države, to pot kot prosvetni minister, da razbistri glave fanatičnim študentom in partizanskim profesorjem.

Z modrimi odredbami jim je odkazal meje njihovega delovanja, ki naj bo v prid narodu in ne kaki stranki.

On je bil tudi, ki je doprinesel da sta bili razkrinkani dve največji nevarnosti jugoslovanske bodočnosti: framasonstvo in židovstvo. Oba ta dva slovenska in jugoslovanska sovraga sta bila stisnjena v meje, katere jima po pravici gredo.

Med tem njegovim intenzivnim delovanjem ni vtegnil primerno skrbeti za svoje razrahljano zdravje. Saj je občutno trpel na sladkorni bolezn in tudi druge slabosti 68tih let je čutil nad seboj. Njegovo delo mu ni dopuščalo, da bi si privoščil potrebnega počitka, in tako se je zgodilo, da ga mu je prisodil Gospodar človekovega življenja, ki mu je pripravil tudi nagrado za njegovo nesebično delo.

40 let je bil viden delavec v slovenski javnosti, 30 let je bil slovenski narodni voditelj. Marsikdaj so ga njegovi nasprotniki blatili in grdili. Toda kljub temu je njegova čast bila vedno neomadeževana. Nikdar ni bil samoljuben, nikdar ni iskal svojih koristi in za pristaše svoje stranke, ki so se obračali nanj ni imel nikdar nikakih skritih potov. Vse je moralo iti, točno po zakonu brez protekcije.

Kot železniški minister je postavil v red železnice pa tudi uradništvo in uslužbenec. On je bil glavni pobornik zakonov v zaščito delavcev in vsi tisti, ki so nepristransko opazovali njegovo delo v kateremkoli resoru, so mu do dna srea hvaležni. Bil je tudi velik prijatelj rojakov v emigraciji.

Zato je naravno, da se je stisnilo bridko sree mnogim premnogim, ko smo 14. decembra 1940 zvedeli, da je tisto noč preminil veliki Jugoslovan in slovenski vodja dr. Anton Korošec. Zadela ga je srčna kap. Zjutraj so našli mrtvega. Naj v miru počiva!

Bled — Nahuel Huapí esloveno



El ex Primer Ministro yugoeslavo doctor Antonio Korošec

El día 14 del corriente fué hallado muerto en su domicilio el doctor Korosec, uno de los políticos más destacados de Yugoslavia, quién desde hace cuarenta años bregaba en la nación eslovena como uno de los mejores exponentes en las filas de la política católica, cuyo dirigente fué durante veinticinco años. Hace pocos meses, frente a la situación por demás crítica que se había creado en Yugoslavia amenazada por la guerra, tuvo que intervenir activamente en el escenario, haciéndose cargo de la cartera de Instrucción Pública. Hombre de edad, y a pesar de su precaria salud, supo hacer este sacrificio sólo por salvar a su patria en los momentos más críticos de su historia. Padecía desde años atrás del corazón y de diabetes y sucumbe ahora en medio de la lucha, arrebatado a la causa política y al cariño de sus connacionales.

El extinto había nacido en 1872. Hijo de Stiria, pasó su juventud en las luchas por los derechos del pueblo esloveno, que en aquel entonces pertenecía al imperio austrohúngaro pero que en Stiria sufría muchas injusticias por parte de elementos alemanes que hacían cuantos esfuerzos estaban de su parte por detener el movimiento esloveno, e intentaban germanizar a todo el país.

Para mejor servir a su pueblo dedicóse a la carrera eclesiástica, y ya sacerdote, continuó la lucha por el bien espiritual y material de los suyos. Lleno de nobles ideales y merced a las brillantes dotes de talento que el Señor le había otorgado, bien pronto se destacó en su carrera. Su actividad no se limitó al ejercicio de su ministerio parroquial, sino que puesto al frente del diario católico, supo dirigirlo con sagacidad, prudencia y la admiración de todos.

Bien pronto se manifestó su talento de organizador social, haciéndose propagandista acérrimo de las cooperativas, organizadas en conformidad con la Encíclica Pontificia: "Rerum Novarum". Fué sin duda la mejor defensa ante la actitud alemana que amenazaba subyugar la economía del país y contra el peligro judío que intentaba acapararse las industrias y espilmar al pueblo.

Su actividad fué tan destacada y tan popular que sus conciudadanos lo eligieron como diputado para la Dieta de Stiria primero, y al Parlamento de Viena más tarde. Allí se convirtió en renombrado político, bien conocido entonces por sus profundos discursos, y más tarde, en el derrumbamiento de la monarquía de los Habsburgos, defendiendo los intereses del pueblo esloveno en las negociaciones de paz. Difícil y azarosa fué sin duda la tarea que pesó sobre sus hombros en la nueva nación yugoeslava en la que pronto había de ocupar los más importantes puestos.

Su lucha principal se encaminó a combatir el centralismo que amenazaba destruir los valores típicamente eslovenos tanto en el campo religioso como en el campo cultural. Eran las dificultades de una nueva nación formada por tres pueblos distintos en su historia, en sus tradiciones, en su cultura, a los cuales sin embargo alentaba un ideal común de unirse en un único estado siendo en realidad los tres pueblos hermanos: eslovenos, croatas y serbios, miembros todos de una familia yugoeslava común.

En el transcurso de estos decenios, varias complicaciones políticas perturbaron la paz yugoeslava. Y el doctor Korosec, por su actitud inflexible, al no querer

traicionar los derechos de su pueblo esloveno, fué sometido a una vigilancia policial muy estricta, llegando hasta a ser internado en una isla de Dalmacia. Pero firme y constante en las luchas por los derechos del pueblo católico, salió airoso de esta persecución ya que, después de la muerte trágica del rey Alejandro —asesinado en los mismos días en que se celebraba el Congreso Eucarístico de Buenos Aires— volvía a la vida pública y pasaba a ocupar otra vez el cargo público. El salvó en aquellos momentos críticos a su país del peligro de las naciones vecinas.

Rendido por tanta labor, quebrantada su salud y cumplida su tarea del momento, quiso retirarse del escenario político, pero su presencia y su acción fué otra vez imprescindible en las discusiones para el arreglo definitivo del problema de los croatas. En las deliberaciones se le confió el puesto de presidente del Senado.

Habiéndose complicado la situación europea con la guerra actual, Yugoslavia se encontró bien pronto entre dos mundos peligrosos: el totalitario y el comunista. Su país de nacimiento, Eslovenia, se encuentra en un triángulo, de cuyos lados uno linda con Alemania, y el otro con Italia. La presión ideológica y política se hizo más intensa que nunca. Por otra parte, ganaba cada día más terreno el comunismo, de modo que el país estuvo al borde de una revolución interna, provocada por estas corrientes.

Nuevamente hace su presentación en la escena política la descollante figura del veterano de la política eslovena, el personaje bien conocido aun entre los alemanes, italianos y rusos, cuyos idiomas domina el doctor Korosec. Otra vez tuvo que imponer su autoridad al confiársele la cartera de Instrucción Pública, para que senenase las cabezas turbulentas de los estudiantes y de los docentes que propagaban estas ideas peligrosas.

En medio de este trabajo se cumplió la medida de sus días y desaparece llorado por toda Yugoslavia, pero muy en particular por Eslovenia, que tantas veces le ha brindado manifestaciones triunfales confiándole ciegamente su destino, sabiendo que él no hacía política para sí, sino para su patria.

Sus cuarenta años de vida pública en la política, primero de Austria, luego de Yugoslavia no contaminaron ni mancharon en lo más mínimo su honradez, permaneciendo siempre pobre, prodigándose el mismo y gastando sus bienes con el fin de socorrer a los necesitados.

El famoso Mons. Seipel, canciller de Austria, había dejado en él profundas huellas, pues además de ser su maestro, había sido su compañero, su amigo y su modelo.

En medio de la política, bregó siempre por la causa católica. Siempre consecuente con sus palabras como con sus principios, supo también hallar el modo de no enajenarse las voluntades ni sembrar odios entre los adversarios de sus ideas políticas, conquistando así el respeto de todos, quienes ahora deploran amargamente su trágica desaparición.

El doctor Korosec pasará a la historia como el luchador indomable, paladín impertérrito de la causa eslovena en todos los momentos de su pública actuación y, hasta hoy, como el personaje más grande de la historia yugoeslava y eslovena.

PO ARGENTINI SEM TER TJA

EL TIO

Eno tistih tipičnih mest iz notranjosti, kjer nobeno dnevno uró ni treba z lučjo iskati zija, ker se ti sami kar takoj na nos obesijo. Nekako na pol pota leži med Cordoba in Santa Fe, zato je tamkaj tudi večji postanek, da človek lahko tudi spije kaj, če je potreben.

Kar mi je najprej padlo v oči je bila "peluquería". Saj sem jo iskal. Pa prav iskati jo je bilo treba, kajti napis je pritrjen kar na akacijo pred vrati brivnice. Na srečo je bil prav na sončni lisi, ki se je prikradla skozi krono drevesa. Rad bi spravil malo v red svoj obraz, ki je že tudi postal precej na "gaučo", pa je bilo preveč klijentov...

Tako sem uporabil one minute zato, da se malo ogledam po kraju. Malo vstran stoji postaja FCCC, ki je tudi odep posebne linije za Chaco. Bojda je El Tio zelo prometna postaja. Kar sem jaz videl tam niso bili vlaki, pač pa otroci, ki so prav tedaj hiteli v šolo.

Malo dalje tja je bilo videti tovarniški dimnik. Le kaj bi ta stvor pomenil tam, to me je zanimalo. Pa mislite, da je kdo vedel? Sopotniki, ki so se vozili tam skozi že neštetokrat, so se začudeno spogledavali in se čudili. Pa ne vem, če so se čudili mojemu vprašanju, ali tovarniškemu dimniku, ki ga do tedaj še nikdar niso videli, ali jim je budilo začudenje, kaj bi naj pač tamkaj tovarna pomenila, ko še nikoli niso od ničesar takega slišali, ali pa so se čudili svoji nevednosti.

Vsevedno nas je opazoval eden iz gruče tistih, ki so čas prodajali in šale zbijali na račun potnikov.

Mož ni bil iz repe. Iz hrasta pa seveda tudi ne, ker bi ne postajal ob jutranji uri tam okrog... Očividno je že čakal, da ga kdo kaj vpraša, zato sem se kar nanj obrnil in, da ste ga videli. Celega profesorja sem imel pred seboj, ki je vse natanko povedal zgodovino iz starega in novega časa. Če je bilo po pravici ali pa po njevgo, tega najbrže on sam ne ve.

Provinciji Cordoba in Santa Fe spadata med tiste, ki so jih pričeli civilizirati že v prvih stoletjih po odkritju dežele. Tisti kraji so bili nekđaj pokriti z gozdom. Quebracho, palo santo, algarrobo in vsakovrstni lesovi, katerih imena so nam prav tako tuja kot imena indijanskih glavarjev, ki so jih v tistem času postrelili ali razsekali.

V tiste gozdove so se poskrili Indijanci in porabili ugodno priliko, da so šli preiskavat, kaj so si shranili beli ljudje v mestih tam na okoli.

Kdor je bral kdaj klasični argentinski spev Martín Fierro, je tamkaj našel vse tiste pustolovščine opisane. Poskusili so z lepa, poskusili so z grda, toda indijansko prebivalstvo je ljubilo svojo svobodo in sovražilo tujca in seveda — po zasluženju, ker so na stotere načine zlorabili svojo moč in svoje strelno orožje. Poniževali in izrabljali so divjake. Tisti del argentinske zgodovine je podoben onemu, ki bi jo napisali kranjski medvedje, kako so jih lovei preganjali...

Pa ni vse veliko izdalo in zato so poskusili na drug način. Začeli so sekati gozdove. Les je bil uporaben za marsikaj in zato so tam na okrog zrastle žage, ki so pa že davno dokončale svoje delo in sedaj še vedno stojе osameli dimniki, gozd se je umaknil tja gori v Chaco. Indijanci pa so zgubili svojo bitko.

Mesto Fuertecito je bila važna postojanka v stoletnem boju. Več kot enkrat so naselbino Indijanci razdejali in stanovalec pokončali.

Sem pa tja so še ostale nekatere gozdne skupine,

kjer najdejo zavetje zajci in druga divjačina, večinoma pa so tam okrog sedaj še pašniki, a vsako leto se širijo obdelana polja.

SKOZI SAN FRANCISCO

Od El Tio naprej je svet vsak hip bolj skrbno obdelan in ko smo drveli dalje, smo bili kmalu med razkošnim poljem zelene pšenice in ječmena. Tam dalje pa je zatega repica v gostem lanu. Drugod so prav tedaj tekle brazde izpod lemeža, ki ga je vleklo krdelo konj ali traktor. Tam bodo vsadili koruzo.

Koruzo? Le zakaj! Upravičeno je to vprašanje, kajti kam bodo šli s koruzo, če pa še stare niso s pota spravili. Saj je tu pa tam bilo videti kako njivo, kjer koruze niti obrali niso. Drugod pa stojе veliki stvori, podobni apnencam tam v domovini. Deset metrov visoka naprava in toliko široka služi za shrambo za koruzne češarke. Nič ne pletejo kit, nič jih ne obešajo. Kar do golega obero vse perje in tamkaj čaka potem sonca in dežja in kupea... Sonce in dež se oglašata, kupea pa od nikoder ni. Pa prav tistega si najbolj žele. Tako da je zadnja letina koruze, ki je bila kaj pičila, še vseeno dala toliko tega pridelka, da se vničuje in slepo prodaja, ker niti stroškov dela ne plača.

Ravni se vleče kot glaž gladka cesta, siv trak skozi zeleno pokrajino, čudovito bohotno oni dan v svoji rasti, ker je bilo ravno prejšnje dneve obilo dežja. V kanalih in strugah je bilo še vse polno vode od deževja zadnje noči.

Spet nas je pozdravljalo iz dalje mesto in spet smo bili tam kot bi trenil. Bil je San Francisco. Mesto je malo poznano, toda je precej veliko. Ima 30.000 prebivalcev in je važno železniško križišče. Stoji na dveh progah: FCCA in FCCC. Nekatere tovarne pričajo, da je tam tudi industrija domá. Dosti več pa ne vem od San Francisca. Fantek, ki mi je čevlje osnažil, mi je povedal, da imajo dve cerkvi, da pa on v nobeno ne gre, ker nima časa, ker mora vedno čevlje snažiti... med tem ko so trije tovariši zavidno od strani gledali tudi vsak s svojo snažilno pripravo, in zastonj čakali, da bi jim kdo dela dal... Včasih zasluži kar 40 centov na dan, tako se je pohvalil fantek...

V SANTA FE

Spet smo se gnali dalje. Še 140 km poti bo. Svet na vse strani je bil kakor skrbno obdelan vrt; poljska pota in ceste se križajo in drže v vasi, skrite za drevjem. Ta del dežele je argentinska žitnica. Skozi neskončna polja smo brzeli. Kakor misel je šimilo nekaj mimo. Bil je voz sena, komaj sem vtegnil videti prizor, ki mi že leta ni prišel pred oči. Voz sena! prav po naše naložen in konji so ga peljali.

Vsak čas se je nudil očesu kak nov prizorček iz

Jože Čuk s čebelami — G. Bartol med malimi
En Rosario con abejas — Los niños en Alta Gracia



kméčkega življenja in kar nenadno smo bili med mostovjem, čez katero gre cesta v Santa Fe.

Od obilnega deževja prejšnjih dni so vode močno narastle. Saj je voda tekla... nazaj. Vodnje množine, ki jih prinese reka Paraná so tolike, da se voda razlije v struge pritikov, ki niso bili tako visoki. Brezskrbno je žlafala živina po vodi, očitno navajena na take dogodke, a tudi prebivalci kajžie v nižinskem svetu, ki so le napol gledale iz umazane vode, niso kazali nobene zadrege, očitno vajeni takih prizorov. Njihovo imetje je pa na varnem pred vodo in pred tatovi... Tisti kraj je za Santa Fe to kar je v Buenosu Puerto Nuevo.

Stare častitljive cerkve so nas pozdravljale s svojimi mogočnimi zvoniki, križali smo lepe trge in obstali na mestu dohodne postaje. Bila je ura čez poldne.

Ko sem izstopil in se razgledoval, kam naj se obrnem, sodeč, da se mi ne bo predstavil noben rojak, se mi približa uradnik auto-postaje in me vpraša, če sem jaz "padre tal", da ima za mene telefonsko naročilo. Kar taksi naj si vzamem in naj se zapeljem na Los Hornos. Na križišču ulic Llerena in Urquiza me pričakujejo.

Nekoliko daleč je to iz mesta. Moj čas je bil pičlo odmerjen, ker sem imel namenjeno, da moram obiskati brata Glaviča, ob 17 uri pa moram sestiti na ladjico, da preplavam Paraná.

Kar hitro sem bil odločen, kajti zgubljeni čas s pre-mišljanjem tedaj pač ni bilo na mestu. Kar po mestu navzgor! Mimo velikih skladišč in tovornih postaj, koder sem že ono leto blodil, ko sem iskal Martina Podlipca in še dalje tja ven v smeri proti Guadalupe.

Tukaj sva, je ugotovil šofer. Zavila sva iz tlakane ceste v globoke kolesnice po mastnem blatu. Le koga bom našel sem ugibal. Ime, ki so ga mi dali je bilo "Bartú"... Po prevdarku sem prišel do zaključka, da ne more biti drugi kot Lojze Pertout in prav on se je prikazal na vratih in zopet sem bil med svojimi.

LOS HORNOS

Tam po Los Hornos so zrastle mnoge hišice. Nekako tako kot Villa Devoto za Buenos Aires, bi bilo tisto naselje za Slovence v Santa Fe. Ker je mesto samo neprimerno manjše in daje mnogo manj prilike za služek, zato je tudi naših ljudi tam mnogo manj. Nekaj desetoric jih pa je in večina njih živi tam okrog.

Na ta način potovati je zares prijetno. Komaj pridem, že sem kot doma. Kar za mizo sem sedel, pa sem bil pri obedu. Nekoliko v zadregi so bili, ker radi obilnega deževja prejšnji dan in noč so menili, da ne bom mogel priti iz Cordobe. Za vsak slučaj so pa le pristavili malo večje lonce in — kar prav mi je prišlo.

Vreme, ki se je prejšno noč iztreskalo in izlilo, je svetilo z jasnim soncem. Hladen vetrič je hladil prijetno in mi klical v spomin neznosno vročino, ki sem jo doživel ono leto, ko sem bil prvič v Santa Fe, ki je znano kot mesto velike vročine in je zatohla klima tistega kotla kaj malo prijetna našim ljudem vajenim gorskih sapic.

Stopili smo do Jakinovih. Doma so iz Kojškega, a so že dolga leta v Ameriki, Pertoutova žena je njihova hčer. Dve njeni sestri delata v tovarni, druge sem dobil doma. Kar z mate so mi postregli in nič boljšega bi mi ne mogli dati za moj želodec tisti dan, ko mi je sedela v njem 7 urna vožnja z omnibusom, — cela dolga pot iz Cordobe.

Stopili smo dalje in pred menoj je stal pravi ljubljčan: Bukovnik iz Šent Jakoba v Ljubljani. Celo ministrant je bil in če bi ne prišla vmes vojska, kdo ve

če ne bi tudi on novo mašo pel... tako si je budil stare spomine in pozvedoval po znanih duhovnikih v Ljubljani.

Tamle je pa slovenski almacen, so pokazali hišo in prav tedaj je stopil na cesto moj znanec iz prejšnjega leta Ižanec Tone Tavželj. Pobegnil je iz mesta ven in si je tamkaj postavil lastno hišo, dovolj prostorno za trgovino in gostilno in sedaj se pri njem zbirajo rojaki.

Martin Podlipec je tudi pobegnil iz mesta. Njega je pa obiskala sreča. Zadel je loterijo. Kupil si je lasten dom še malo dalje zunaj že skoro v Guadalupe. Časa nisem imel, da bi do njega stopil, toda na telefon smo se pa le pozdravili.

Še enega mohorjana sem dobil in tudi za Slovenski list nekaj naročnine. Škoda, da ni bila sobota! Drugi dan — če bi bila nedelja — bi imeli malo misijona. Nekateri so ga kaj potrebni tudi v Santa Fe... Samo kdo ve, če bi prišli poslušati božjo besedo. Bukovnik je bil kar takoj na volji, da bo za ministranta... Pa ni bila sobota, pač pa četrtek. Drugi dan pa tudi ne bo nedelja....

MESTO SE PRIPRAVLJA

Naj kmalu spet pridem, tako so klicali za menoj, ko sem skočil na omnibus. Na svidenje torej, kadar bo.

San Martin 1500 sem iskal in kmalu sem bil na mestu. Prostoren trg. Na levo lepo poslopje, "Colegio Imaculada". Potrkal sem in kmalu je bil pred mano ravnatelj, ki me je prijazno sprejel in peljal čez široka dvorišča polna gojencev, ki so prav tisti hip imeli telovadbo. Tiste dni je celo mesto Santa Fe živelo v pričakovanju nacionalnega euharističnega kongresa, ki se je vršil kmalu pozneje.

V mestu je bilo vsepovsod videti kongresne znake. Z njimi so bile okrašene tržovske izložbe, označene gostilne in uradne pisarne, nad vrati zasebnih hiš in po balkonih visokih palač. Vse mesto je živelo v pričakovanju pomembnega dogodka. Seveda niso napravili tega vsi iz pobožnega srca. Mnogi so imeli pri tem le tržovske namene. Toda vse mesto je dajalo vtis, da živi v njem veren narod. — Kako spolnjujejo svoje krščanske dolžnosti, to je druga stvar. Gotovo pa je to, da bogotajci niso. Kar je res je to, da vero le malo poznajo. Res je pa tudi to, da jo resnično cenijo in so pri vsej svoji nevednosti boljši kristjani kot mnog naš človek, ki se hvali da je ves katekizem znal... sedaj se pa ne zna niti pokrižati in... kot se je zgodilo oni dan na Čakariti, ko je bila na pogrebu velika skupina moških iz zelo "omikane" goriške vasi, pa so gledali v tla kakor levi razbojnik tisti čas, ko bi bilo treba odgovarjati na "Oče naš" in "Zdrava Marija"....

Mesto Santa Fe je tedaj očitno pokazalo, da je v njem mnogo globoke vere, tiste preproste vere, ki razume, da v očenašu prosimo za kruh šele v drugem delu, da je preje treba prositi "pridi k nam tvoje kraljestvo, zgodi se tvoja volja"....

Tudi jezuitski gojenci so se pripravljali na tisti nastop. Bilo je čez tisoč fantov v skupinah po letih od 14 do 20 let, ki so se vadili za telovadni nastop. Vežbali so jih pa armadni častniki. Iz ene take skupine sta se dvignila tudi brata Glaviča. Da ste videli Lojzeta, kako jo je jadrno ubral, ko me je zapazil. Iz druge strani je pa že pritekel tudi Jože, ki sem ga komaj spoznal, ker se je tako potegnil, odkar sem ga zadnjič videl. Tega je že tri leta. Lojze je pa še ravno tak, kot je odšel pred pol leta.

Saj sta vedela za moj prihod, toda nič kaj nista verjela, da ju bom obiskal. Lahko si mislite njuno vese-

lje, ko sta imela prvič obisk. Saj kdo bi ju pa mogel hoditi obiskovati tako daleč!

Dobra fanta sta. Zelo rad ju imam, ju je pohvalil ravnatelj, ki mi je razkazal udobne prostore, v katerih žive njihovi gojenci.

Ogledal sem si, kako imata svoje stvari Glaviča. Lepo zložene knjige pričajo o skrbnosti. Ob strani je pa še nižji kupček knjig, ki sem si jih prav zato posebe pogledal. Slovenske so. In tale knjiga? sem presrečen odprl velike bukve.

Zgodovina Slovenskega naroda je, je veselo pojasnil Jože.

Ravnatelj pa je pripomnil, da oba brata izjemno pustijo, da sta veliko skupaj in da zahtevajo od njih, da med seboj slovensko govorita, da ne bosta pozabila in da bosta nekoč tudi za Slovence kaj storila. Pa tudi sedaj že, tako mi je povdaril g. ravnatelj: tukaj v Santa Fe lahko ona dva kaj storita, če imam jaz kaj takega posla. On da bo dal Jožetu dovoljenje, da gre kadar koli med naše rojake, če bi mogel s tem kaj dobrega storiti.

Prav vesel sem bil, da sem našel oba s tako dobrim priporočilom. In še to jima je dovolil, da sta šla z mano v pristanišče, ko sem odhajal dalje, da se popeljem čez reko Paraná.

ČEZ REKO V PARANA

Bila je peta ura popoldne. Že je tulila sirena na ladjici in kar hitro smo morali stopiti.

Še enkrat: "na svidenje" in že je ladjica odrinila in smo jo rezali skozi valove. Mrzlo je vlekel veter, da se je vse skrilo v zavetje pod krovom in za ponjavami. Mene je pa le potegnilo ven, ker sem hotel ogledati, kako življenje vlada v pristanišču. Saj je znano, da je Santa Fe bilo važno središče žitne trgovine in ko sem bil prejšnji pot v tem mestu, je bilo pristanišče polno življenja in ladij.

To pot sem zastoj iskal ladij in vrveža. Le veter je žvižgal skozi ponjave naše ladjice in večerno sonce je boječe poskušalo zmanjšati mrzlo silo piša. Malo po reki navzdol in potem mimo otoka in nato spet po reki navzgor si je ladjica iskala pot proti Paraná, ki je glavno mesto province Entre Rios. Samo reka Paraná deli obe glavni mesti sosednih provinc: Santa Fe in Entre Rios. Toda nikomur ni še prišlo na misel, da bi delal načrt za most, ki bi obe mesti zvezal. Saj je reka v ravni črti široka kakih 10 km. Daleč tam nekje na obzorju je bilo videti visoka brda, ki sličejo nazobčani gorski skupini. Kadar prideš bliže, tedaj se ti razblini v nič tvoja iluzija, kajti navidezne gore so le ogromni nasipi nakopičene prsti, ki jo tjakaj vozijo iz cementne tovarne, ko so iz nje izrabili, kar je moglo služiti kaki korist.

Ena ura vožnje je po ovinkih mimo otokov, ki so bili to pot znatno stisnjeni. Ponekod je bilo videti le nekaj drevja iz visoko narastle vode. Samozavestno je plula navzdol po reki udobna ladja Mihanovičeve družbe, ki vzdržuje reden rečni promet med Buenos Airesom in Asuncionom. Tudi njen krov je bil prazen. In vendar je bilo škoda tako veličastnega prizora, ki se je nudil očesu. Večerno sonce je zlatilo strmino nad reko, na kateri kipijo v nebo stolpi paranaških cerkva. Od vseh prizorov, kar sem jih videl doslej v Argentini, razen onega v srcu neukenskih gora, nisem videl nič lepšega, kakor je pogled na mesto Paraná v žarkih zahajajočega sonca. Samo Mar del Plata, ki se ponaša s svojimi razkošnimi vilami na dvignjenem obrežju ima nekaj sličnega. Drugega mesta pa ni v republiki, ki bi nosilo tako gizardav obraz.

Kmalu smo zavili v pristanišče in nič boljšega in lepšega mi ni kazalo napraviti, kot vzeti taksi, da ne bom nepotrebno zgubljal dragocenega časa. Za naslednji dan je napovedana maša v Paraná, in zato morajo že nocej ljudje za gotovo zvedeti, da sem res tam. Kar mimo cerkve sv. Mihaela sva zbrzela, kjer sem najavil svoj prihod in že, sva bila pri Persoglievih.

Bilo je že 7 ura. V nekaj urah moram obiskati vse rojake, kolikor jih morem najti, tako sem imel odločno, kajti jutri zvečer moram biti že spet na potu, proti domu. Zato sem še tisti večer stopil k nekaterim bližnjim sosedom. Ravno pri večerji sem dobil Skočajeva in nato Planinškove. Pri Prinčičevih na Catamarki sva jih pa z Velikonjevim Orlandom menda že iz postelje dvignila. Še pri Hledetovih sva se oglasila, pa je bilo za tisti večer dovolj.

Daleč je Buenos Aires. Mnogi so naročeni na naše časopisje. Duhovno življenje gre skoro v sleherno družino, oni bi pa tudi radi poslušali jugoslovansko radio uro. Pa je s tem združena velika nevšečnost. Valovna dolžina radio Prieto je taka, da se meša z lokalno postajo v Paraná.

Nazaj k Persoglievim sva krenila z Orlandom. Bog ve, če se ne bo mama razjezila, ker mora tako dolgo čakati z večerjo!

Pa se ni nič! Tako da smo kar mirno sedli k večerji in še katero uganili in za drugi dan napravili načrt. Bil je pa tak, da ga bo mogoče izpeljati le, če bo g. konzul Marangunič dal auto na razpolago.

PRI SV. MIHAELU

V Paraná živi kakih 30 naših družin. Največ so prišli iz Goriškega. Zastopana je pa tam skoro vsa Slovenija. Saj sem našel tam dolenjce in kraševce, pivčane in tolmince. V bližnji in daljni okolici Paraná pa žive še mnoge naše družine, ki so pa že nekateri pozabili, od kod so prišli, ker so tam že več kot 50 let. Mnogi priseljenci so že davno zapustili solzno dolino; njihovih otroci ne znajo več niti ene naše besede. Med rojaki v Paraná je pa nekaj le drugače, kakor pa drugod med Slovenci. Vsi se med seboj poznajo. Nikdar niso nobene organizacije imeli. Nemara je prav to bilo zanje dobro. Takega ni bilo, ki bi jim mogel postaviti kakor organizacijo, ki bi jim bila v korist. Na srečo pa tudi ni bilo nobenega tistih, ki sejejo med ljudi zdražbo in nemir, kakor se to dogaja marsikje. Tako so naši rojaki v Paraná z malimi izjemami ostali na ravni in pametni poti. Tistih razgovor, ki sem jih povsod drugod naletel, modrosti tistih bedakov, ki vse vedo —, pa vendarle ničesar ne vedo prav... ker so podbni onemu vnetemu prijatelju Mussolinijevemu, ki se je hotel norčevati iz Angležev, češ da lažejo... "Včeraj so poročali, da v Palermu vlada velika panika, ker se boje, da bodo v mesto vdrla Grki..." vsevedni fant seveda ni znal veliko

Pred cerkvijo sv. Mihaela — Prastariši Terčič

Después de la misa en Paraná — Los eslovenos más ancianos



zemljepisja in ni vedel, da je tudi v Albaniji mesto takega imena. . . . Takih imamo tudi med Slovenci na pretek, ki špansko berejo, pa samo napol razumejo, ki poslušajo, pa samo na eno uho slišijo, ker slišijo samo tisto, kar jim je po srcu, drugo pa preslišijo. . . ki še vse po svoje predelajo, potem se pa smatrajo za vsevedne. . . Zares, kako škoda, da imajo tako malo besede. . . kajne! — Če bi oni vodili svet, bi bilo takoj konec krivice — seveda zanje!

V Paraná na srečo med našimi ni tistega elementa in zato so ljudje trezni, brez medsebojnih sporov, vsak svoje delo vrši, vsak svojemu sosedu tudi pusti njegovo misel svobodno, vsi pa so si tudi primeroma zagotovili svoj vsakdanji kruh. . .

Za oni dan, v petek, je bilo napovedano, da naj pridejo pa tudi k maši, naj si poskrbe tudi za svojo dušo. Niso prišli jako številno. Saj tudi mogli niso, ker je bilo na delavnik, toda prišlo jih je toliko, da sem jih bil vesel. Dokazali so, da ne spadajo k tistim, ki mislijo, da so ljudje prejšnjih stoletij bili sami — tepci. . . zato, ker so hodili v cerkev in k spovedi!

Ob napovedanem času je bila maša in nato smo imeli tudi krst. Prinčičevim smo krstili malo Lidijo, za botre so bili pa stavenik Srebrnič in njegova žena, sestra vojaškega duhovnika Štefana Jakina.

Ko bi razdalje ne bile tako velike! Saj bi tudi v Paraná radi spravili skupaj kak zbor in bi pri maši po naše zapeli, toda ni na razpolago nedelje, da bi mogel ostati med rojaki in jim v nedeljo dati priliko za sv. mašo.

Pa, to pot je bilo vsaj toliko, da so vedeli in so prišli tisti, ki so mogli in želeli.

Sedaj pa kar urno naprej.

PRI MARANGUNIČU

Kratko so bile merjene ure mojega bivanja v Paraná. Zato sem se obrnil kar na jugoslovanskega konzula Maranguniča, ki sem ga tudi poznal že iz prejšnjega obiska v tem mestu. Našel sem ga na postelji. Ljubenzivi mož, ki ni sprejemal nobenih obiskov, je napravil izjemo, ko je zvedel, da sem jaz prišel.

“Don Alberto”, pod tem imenom je Maranguniča poznala cela provincija, prav posebno pa mesto Paraná. Bil je eden tistih, ki je — imel srečo. Iz daljne Dalmacije je prišel in po mnogih neprilikah srečno zastavil svoje delo v Paraná. Pa je bil sreče tudi vreden kajti blagostanja, katerega si je pridobil, ni samoljubno uporabljal samo za sebe. Prav za prav je sam za sebe porabil najmanj. Niti tega ni imel, da bi si ustvaril lastno družino. Ostal je samec in svoje dohodke, ki mu jih je donášala lepo upeljana trgovina, je obračal v vse javne koristne namene. Mesto Paraná se ponaša z lepim parkom, ki je njegov dar, se ponaša z raznim ustanovami, ki jim je bil on ne le inicijator temveč tudi velikodušen podpornik. V domovini se ponaša mesto Split s podporo, ki jo je temu mestu naklonil za olepšavanje, prav tako Brač in kdo ve kod še vse so čutili dobrodelne sadove njegovega nesebičnega srca. V svoji dobrotljivosti je neštetemu rojaku pomagal iz zadrege, a tudi doživel marsikatero grdo razočaranje, kajti najgrje so ga osleparili prav rojaki, kakor mi je sam povedal.

Maranguniča so leta že težila. Spoznal sem, da so njegove sile precej pri koncu. Pa mož je bil še vseeno polen optimizma in je menil, da me bo že počakal do drugič in da bo tedaj tudi z Bogom svoje račune poravnal.

Med tem je prišlo drugače. Njegovo zdravje je šlo vse

bolj navzdol in niti Božiča mu ni bilo dano več čakati. Dopolnil je svoja leta in v velikem spremstvu so ga spremili k zadnjemu počitku. Ob tej priliki je mesto Paraná posebno očitno pokazalo veliko spoštovanje do “Don Alberta”, ki naj v miru počiva.

Oni dan je bil mož pač slab, ali poln optimizma. Ko sem mu v pogovoru omenil, da je moj čas kratko odmerjen, mi je takoj ponudil svoj avto na razpolago, kar sem jaz tudi z veseljem sprejel in tako mi je bilo tudi omogočeno, da sem obiskal vse rojake, za katere smo vedeli. Z menoj je hodil Orlando, ki vse dobro pozna. Oglasili smo se pri družinah: Urdih, Colja, Leban, Jordan, Pintar, Prinčič, Štekar in še nekaterih drugih na povratku iz

SAN BENITO

Dežela Entre Rios je našemu očesu kaj prikupna. Polna svežega zelenja valuje pokrajina. Sveže orane njive tukaj, tam pa zelene v mladi pšenični setvi ali v detelji; tam stoji stoji prijazna domačija sredi drevja, tam nekje črede živine na paši. . . daleč tam na koncu, na precej visoki vzpetini pa kaže v nebo vitki zvonik cerkve San Benito (Benedikt). Tamkaj si je ustvaril dom naš rojak Jožef Bizaj iz Cerovega in do njega smo se namenili. Tudi Nardo in njegova žena, ki so z Bizajevim v botrini, sta že dolgo bila tja namenjena. Tisti dan smo pa izrabili in smo zdrčali po gladki cesti do San Benita. Tam smo pa zavili v stran in kmalu smo bili na ponosnem kmečkem domu, ki je tako živo podoben domačiji doma, da sem kar obstal.

Voziček-“zapravljiček” so mu rekli doma, ker je bil le pri “gospodskih” hišah, ki so imeli konje, je bil tam. S prav takim sem se marsikdaj peljal na Vrhniko, v Ljubljano, v Idrijo. . .

Prikazala se je častitljiva postava gospodarjeva. Začudeno nas je pogledal in zdelo se mu je kot da sanja, ko je slišal, da govorim slovensko. Saj je že davno zgubil vse stike s Slovenci. Pred 50 leti je prišel sem. Kupil je zemljo. 70 ha meri njegov grunt. Zgradil si je prav lep dom, prostoren in prikupen in še lepoten vrtiček si je zasadil, da se lahko skrrije tamkaj v prijetni senci v času vročega sonca.

Kar težko mu je šla od kraja slovenska beseda. Saj si kar ni zaupal, če bo šlo še prav. Slovensko je le z ženo govoril, a le tedaj, kadar sta imela željo, da ne razumejo otroci.

Stopili smo, da si ogledamo gospodarstvo.

Sredi dvorišča, na visokem drogu je brnela veterinca v močnem vetru. Kaj bi to pomenilo, sem ugibal. Navadno postavljajo veterinice le za črpanje vode iz tal. A ta ne služi temu namenu. Žica, katera je peljala do električne luči, mi je kmalu pojasnila pomen te naprave. Bil je dinamo na veter, ki naj proizvaja elektriko za dom. Prav za male denarje je tako hiša preskrbljena z zadostno lučjo.

Peljal nas je gospodar v kurnico. Stopili smo skozi ograjo in glej: vse tja do druge ograje polno samih golobčkov. . . Ne, saj to niso golobje. Kokoši so, bele, pa tako enake. . . Celo morje samih belih pišk. Tiste imajo tri mesece, tiste dva, je kazal na drugo stran bele piščance, a tamle, nas je peljal dalje. . . so pa čivkali najmlajši, kateri so pravkar zlezli iz lupine.

Tole je pa koklja, je pokazal valilno napravo, ki jo je sam sestavil, pa se mu je izborna obnesla.

Kakih 1500 živali je greblo in brskalo, tekalo po zeleni trati in peščenih prostorih.

Takole si moramo pomagati, je menil gospodar. Kdor ne pozna kmetovanja tukaj, bi si mislil, da je tole

bogastvo. Mi pa, ki s tem živimo, vemo, da mora človek vse sile napeti in iskati pridelka na polju, pri živini, pri kokoših. Na vse kraje in vse načine je treba iskati. Tele kokoši (legorske pasme) so pridne za jajca. Prav zato jim imamo, ker radi mesa se kokoš te vrste prav nič ne splača. Vsaka več poje, kot bi mogel dobiti zanjo. Za zakolj nima tak petelinček nikake cene, ker ima premalo mesa.

Stopili smo tudi skozi kurnike. Na eni strani imajo v več "nadstropjih" gnezda, ki si jih po svoji kurji pameti izbirajo. Da ste jih videli, kako se lepo vrstijo ena za drugo in za vse na svetu ne bi šla v drugo gnezdo, ki ga vidi praznega. Kokoši so pa tudi pod natančnim nadzorstvom, da vedno vedo, koliko jajc je znesla vsaka in tako hitro odstranijo tisto, ki je samo za napoto, to delo bi pa bilo nemogoče, če ne bi imele kokoši navado, da se na ves glas pohvalijo kadar svoje delo dovrše.

Žalostno so gledali petelini iz svoje zapore. Se je že izvalilo desti novega zaroda. Sedaj naj kokoši mirno, brez njihove zmote vrše svoje delo. Petelini bodo pa šli na — mizo...

Še to in ono smo si ogledali. Nato nas je peljal v hišo.

Tukajle pogledjte! mi je pokazal omarico. V preda-

lu je bilo polno mašnih knjig. Baragova "Dušna paša" še v starinski izdaji, ki jo je prinesel s seboj in še več drugih slovenskih molitvenikov iz starih časov. "Takole, glejte, mi je pravil, slovensko ne govorim skoro nikoli. Z Bogom pa še zmeraj samo slovensko. Ti molitveniki so mi ne le drag spomin, ampak tudi veselje.

Tole je pa knjiga, ki mi jo je dal tukajšnji župnik, ki prav velikokrat pride k nam. Sva si zelo prijatelja. Saj grem vsako nedeljo v cerkev. Pa tudi otroci gredo vselej.

Postregel nam je še z dobro kapljico, ki jo je napravil že pred leti iz mendoškega grozdja. Doma vina ne pridelujejo.

Še marsikaj zanimivega in vrednega smo videli, a čas nas je gnal nazaj proti mestu. Spet smo zdrčali z Maranguničevim autom in obiskali mimogrede še Terčičeve in Pavšičeve, ki imajo precej obsežne kinte kake 4 km izven mesta.

Ura je pa že pohitela daleč naprej in zato sem se moral kar urno obrniti, da ne zamudim broda, ki me bo ponesel spet nazaj čez reko v Santa Fe in v Buenos Aires, kamor sem srečno prispel.

Vsem rojakom pa, ki ste mi šli na sto načinov ljubeznivo na roke v tem mojem potovanju, naj izrečem še enkrat toplo zahvalo. JANEZ HLADNIK.

Nekaj obrazkov naših v Paraná. Son muy alegres los jóvenes Entrerrianos.

A la derecha: Idilio de la estancia de José Bizay en San Benito.



IZ MONTEVIDEA

Prvi december je bil lepo praznovan. Vabilu g. Doktoriča k cerkveni slovesnosti v kripti cerkve sv. Frančiška so se odzvali zastopniki vseh naših društev in izredno mnogo našega občinstva. G. izseljeniški dopisnik je v hrvaškem in slovenskem govoru s toplimi besedami opominjal, da se moramo v sedanjem za našo domovino tako težkem času, z vso ljubeznijo okleniti svoje narodne države. Slovesnost se je zaključila z našo državno himno in obredno molitvijo za našega kralja Petra II.

Popoldne se je vršila proslava v dvorani Durazno 1118. Vodil je prireditelj odbor delegatov društev "Jugoslav. Zajednica", "Bratstvo" in "Slovenski krožek".

Po pozdravu predsednika prireditvenega odbora, g. Nikola Stipaničiča, je zaigral orkester "Slovenskega krožka" urugvajsko in jugoslovansko himno. Sledila je na to lepa simbolična slika, pri kateri so tri deklice, Srbkinja, Hrvatca in Slovenka pred državno zastavo pozivale k ljubezni do narodne zgodovine, prosvete, jezika in skupne države. Kratki simbolični prizor je bil zaključen z Vilharjevim moškim zborom "Iz bratskega zagrljaja".

Nato sta zelo lepo govorila zastopnika Zajednice in Bratstva. Najboljši utis je napravil kratki in jedrnat govor Jožeta Cotiča od "Slovenskega krožka", ki je končal nekako z besedami: "Zavedajmo se toraj vsi dobro, posebno danes, da za nas ni mesta nikjer drugje, nego samo v Jugoslaviji!"

Zares krasno je bilo petje mešanega zbora "Slovenskega krožka" pod vodstvom Kazimirja Makarovića. Vsa natrpano

polna dvorana, — bilo je precej gostov raznih narodnosti navzočih, — je komaj dihala ob zvokih Ipvčeve "Milada" in Schwabove "še ena". Ko so pa zapeli Doktoričevo "Naša bol" je šlo pritaženo ihtenje skozi dvorano. Navzočemu avtorju se je storilo milo pri sreju, ker je videl, da je zadel na pravo struno: narod je razumel to njegovo priprosto pesem, ne samo Slovenci, tudi Hrvatje in Srbi.

Izven programa je na vabilo prireditvenega odbora nato stopil, viharno pozdravljen, na oder g. Doktorič: Kako je lepa naša pesem, srbska, hrvaška in slovenska, vsem nam je ta naša pesem draga, vsi enako jo z ljubeznijo gojimo. Ona nas druži, v njej, ki smo jo prinesli iz skupne pradomovine, se čutimo vsi eno. Čemu med nami strastni razdori? Iščimo, gojimo med seboj vedno le to kar nas druži, opuščajmo vse, kar nas razdvaja.

Vzpored se je nato v redu nadaljeval s tremi deklamacijami, male Bebe Alagić s Stevanovićevo "Domovini", Marije Papić s Preradovićevo "Pozdrav domovini" in Mare Nemeč z Igo Gradnovno "Primorje kliče". Ta zadnja je bila posebno dobra, temperamentna.

Dobro se je postavil moški zbor "Bratstva", ki ga je za to izredno priložnost pripravil in vodil na prošnje pevec g. Doktorič, z Zajčevim "Večer na Savi" in Hajdrihovem "Buči, morje Adrijansko".

Vso čast vsem trem društvom, ki so proslavo priredila, in tudi občinstvu, ki je s svojo udeležbo tako manifestiralo za našo drago Jugoslavijo.

NO HAY DIOS...

¿Cómo llega Usted a formular una afirmación semejante?

¡Porque sí! Si existiera Dios no podría permitir semejantes injusticias que hoy se cometen en el mundo. — Dios no podría querer la guerra. El pondría freno a los malos. ¡Sí! Padre, yo digo que no hay Dios. Dios no es más que una ficción de los piadosos y un engaño inventado por los ricos a fin de mantener sumisa la gente trabajadora e ignorante.

Con frecuencia se oyen semejantes afirmaciones.

Esas palabras mayormente son manifestación de amarguras en un alma sufriendo, de injusticias soportadas.

Algunas veces son expresión de un corazón corrompido, entregado a las pasiones.

Muchas veces hablan así los ignorantes que, creyendo saberlo todo, están siempre dispuestos a creer cualquier disparate con tal que lo encuentren a su gusto, incapaces de comprender un poco de la lógica que a tantos espíritus grandes ha llevado a la fe inquebrantable en Dios y en las verdades eternas.

Pero vamos a ver, si podríamos aclarar este asunto refutando semejantes objeciones. En cada número de nuestra revista daremos algo sobre este tema.

El problema parece tener su base en la negación de Dios.

Pues hay que probar que Dios existe.

Ya oigo la oposición: ¿Quién lo vio a Dios? ¿Dónde está? ¿Por qué a nadie aparece? ¿Por qué tantos lo niegan? ¿Por qué no lo impide si existe?...

Basta, basta...

Una autoridad muy famosa, el filósofo Balmes, nos lo dice: "La tristeza se apodera del corazón ante la sola idea de que la ceguera y malicia de unos pocos hombres haga necesario un estudio serio y detenido para probar una verdad escrita en el cielo y en la tierra con caracteres tan claros y resplandecientes".

Citamos estas palabras sin querer continuar con largas explicaciones de este hecho tan evidente expresado con las palabras de la Sagrada Escritura: "Los cielos cuentan la gloria de Dios y las obras de El anuncian el firmamento". El mismo Espíritu Santo califica de "vanos" (ligeros, necios) aquellos que a la vista de tantas obras del Creador no llegan a darse cuenta de quién las hizo.

Efectivamente. En una exposición técnica, artística, cultural ¿por qué se pone al lado del objeto expuesto siempre también el nombre del autor? A nadie se le ocurre creer de que el cuadro tal, la maquinaria aquella, el libro este se hubiese formado por sí mismo...

La misma lógica obliga a un ser pensativo observando el orden maravilloso de la creación, colocar a su lado el letrero que reza: **salido de las manos de Dios Creador.**

Las maravillas que anda descubriendo la botánica, los "laboratorios químicos" instalados en las hojas de árboles, en el organismo de los animales, en el cuerpo humano; las leyes admirables que rigen en conservar y propagarse la vida orgánica, la exactitud de la mecánica y física, el milagro de la electricidad, el orden admirable entre los astros que corriendo con velocidad inimaginable no tropiezan con otros astros.

Podríamos contar un sinnúmero de ejemplos que servirían para ilustrar el hecho indiscutible de una Inteligencia infinita la cual ideó planes de una creación tan

maravillosa. La pobre inteligencia humana tardó miles de años para poder sustraer a la naturaleza solo algunos fragmentos mínimos de la técnica, fuerza y belleza que contiene depositadas.

Basta con agregar las palabras de un famoso astrónomo, William Herschel. El exclamó, después de haber, a base de cálculos matemáticos de gravitación, determinado el sitio de un nuevo astro (del planeta Urán) que realmente lo encontraron en el lugar indicado: "Mientras más se extiende el campo de las ciencias, más numerosas e irrecusables se hacen las demostraciones de la existencia del Creador... Geólogo, matemáticos, astrónomos, naturalistas, todos han llevado su piedra al gran templo de la ciencia, templo elevado a Dios mismo".

Un famoso biólogo francés, Renaut, dijo: "Yo no creo que hay Dios; yo sé que lo hay. Dios no se demuestra, se impone".

**

Es cierto que con estas pocas palabras no se darán por convencidos los opositores. Pero no por falta de fuerza demostrativa de la Creación, que buscándola bien pronto podrían encontrarla, sino por otros motivos.

Es notorio que no hay ateos si no lo son por ignorancia o por engaño. Esa clase de gente en el libro grandioso de la naturaleza encontrarán muy fácilmente la solución de sus dudas. Les recomendamos el libro de Restat: "Dios". No son esos que deseáramos ilustrar sino aquellos que se llaman "ateos" sin serlo, puesto que ellos solo buscan un modo como convencerse a sí mismos, de que Dios no existe.

Hay, en efecto muchos que en el fondo de su alma quisieran ser ateos. Así lo apetecen el ladrón que no quiere devolver el robo, el miserable entregado a sus pasiones lujuriosas, el asesino, el esposo infiel, la mujer adúltera, el avaro que quisiera vivir eternamente, el endemoniado que siembra doctrinas perversas cumpliendo el trabajo del "dueño de las tinieblas" que anda en busca de las almas inmortales, aprovechando los trastornos y desordenes provocados por las pasiones humanas.

El motivo de negar a Dios no es la falta de pruebas de su existencia, sino el temor por las consecuencias que de eso se deducen. No hubiera quien negara a Dios, si el problema fuese solo una cuestión teórica, sin más alcance útil que, como por ejemplo: cuál de los dos remedios vale más: geniol o aspirina...

Pero como de creer en Dios lógicamente sigue la obligación de servirle, el hombre vuelve atrás y busca otra salida y la justificación de sus aberraciones.

Pero para nada le sirve. Dentro de su corazón siempre le está atormentando la duda que de vez en cuando le sacude la conciencia, haciéndole entrever que el mismo no cree lo que dice...

Obrnite se v vseh pravnih zadevah na našega prijatelja
spretnega advokata

Víctor E. Clement

A B O G A D O

Estudio: SAN MARTIN 233, IV.

Horario: 10—12, 15—17.

Telef. 33-6435; 63-3253

La Historia de Simón el Miserable

(Continuación)

De vez en cuando Simón deshacía su atado y comía un pedazo de pan y un bocado, pobremente repartido, de tocino. A medida que el tiempo transcurría las alforjas disminuían más y más sin que nuestro personaje se alarmara por ello:

“El hombre ha de almorzar cuando llega la hora de hacerlo, lo demás sucederá según la voluntad de Dios.”

Luego, asomado a la ventanilla, vió desfilan ante sus ojos cansados obscuras montañas y verdes valles, abruptas rocas, ricas campiñas, bosques y pastos, aldeas, ciudades y ermitas solitarias, en una sucesión cambiante y extraña.

“Lejos han de estar aun los lugares que me vieron nacer, pues estos me son completamente desconocidos, y si no los reconocería con los sentidos, mi espíritu los percibiría. Dios quiera que no se les olvide a los guardas de bajarme donde debo.”

Viajó así tres días y sus noches; durante la tercera el corazón le latió con violencia porque comprendió que iba acercándose a su pueblo.

“¿Cómo será? ¿Qué me parecerán las personas? ¿Y el lugar? ¿Recordaré aun la casa paterna? ¿Comprenderé el dialecto? ¿Cómo me recibirán, si no me conocen?” Reflexionando de esta suerte dejó caer la cabeza sobre las rodillas y se durmió, mientras afuera ya iba aclarando el día.

“¡Eh! ¿Hasta cuando piensas dormir? El tren ya está parado hace rato y tú durmiendo... Levántate y vete. ¡Estás en tu aldea!”

Tales palabras despertaron a Simón. Tomó sus alforjas, bajó y mirando alrededor exclamó: “¿Aquí nací?”

Ni siquiera la memoria reconoció más esos parajes bellísimos. Era un mundo demasiado hermoso. A lo lejos oscuros bosques y sobre las verdes y ondeantes colinas que morían en suaves pendientes, deslumbrantes de sol, estaban las blancas aldeas.

Un viejito delgado, maligno, con un bastón en la mano, se acercó y le preguntó:

— “¿Eres tú aquel, al cual tendremos que alimentar?”

— “No sé si soy aquel, pero si buscas a Simón de Prisoia, heme aquí.”

— “Yo soy el escribiente de la alcaldía y el carcelero de Prisoia. Ven conmigo. ¿Por qué viniste a causarnos molestias si ya tenemos bastantes?”

— “¿Está lejos de aquí Prisoia?” — Preguntó Simón al ver que se encaminaban hacia un valle y para satisfacer la necesidad que tenía de hablar con alguien después de tantos días de silencio.

— “¡Es inaudito! ¡Viajas por cuenta de la alcaldía, comerás nuestro pan y no conoces el camino!”

— “Si no es posible que lo conozca, buen hombre... Es verdad, nací en estos lugares, los documentos lo comprueban, pero no los ví desde hace cuarenta años.”

— “¿Cómo? ¿Cuarenta años, dijiste?... Cuarenta años anduviste por esos mundos de Dios, y ahora, ahora vuelves para que te alimentemos. ¿No tienes vergüenza?”

— “¿Por qué habré de avergonzarme?” — Contestó Simón con esa dulzura que únicamente tienen las almas nobles y simples. — “Quise morir en una cama, me écha-

ron. Me tendí a la vera del camino, me hicieron levantar. Nada pedí y me subieron a un tren... ¡Si hay gastos y vergüenzas, repróchales a ellos, no a mí!”

— “Los señores escriben las leyes y lo hacen en provecho propio.” — Contestó el guardián y calló.

Cual una inmaculada flor que se abriera entre el verdor de sus hojas a la caricia de los primeros rayos del sol, así apareció en el valle una aldea: Deslumbrado del sol y de la hermosura, Simón levantó el brazo y con el codo hizo sombra a sus ojos. Como si la hubiera visto alguna vez en lejanos y ya olvidados sueños, la volvió a recordar.

El guardián señaló el valle y dijo:

— “¡Allá abajo está Prisoia!”

Así comenzó esta historia.

II.

Ambos se encaminaron a la alcaldía, donde el alcalde le preguntó:

— “¿Trajiste al estorbo?” — Y miró a Simón con perspicaz mirada como si fuera un buey al que iba a comprar.

— “Lo traje.” — Contestó el escribiente dirigiéndole una mirada que expresaba claramente: Hasta a mí estás causando molestias, ¡estorbo!

Simón no se acaloró por esto, y habló:

— “Ya dije, preferiría morir al lado del camino, donde mi persona no molestaría a nadie. Pero qué pude hacer si me subieron al tren sin pedir mi opinión”.

El alcalde reflexionó un momento:

— “¿De Prisoia dices ser?” — “Así dicen.”

— “¿Cómo? Así dicen. ¿Eres o no de Prisoia?”

— “¿De qué otro modo podría contestarte? El juez dijo que soy de Prisoia, también mis documentos lo atestiguan. ¿Quién lo podría dudar?”

El alcalde calló un largo rato y luego, como si pensara en voz alta, preguntó:

— “¿Nunca viniste a estos lugares?”

— “Los documentos dicen que he nacido aquí, pero yo no conozco estas tierras; ni podría reconocerlas pues no contaba diez años cuando quedé huérfano. Vagaba por aquí guiado por la Divina Providencia. Algún tiempo más tarde no supe ya adonde ir. No tenía sobre qué inclinar la cabeza para descansar. Una noche de lluvia que todo lo anegaba, fuí atravesando a ciegas una colina; me parece esta; no lo sé, porque además de la lluvia que no permitía ver, mis ojos estaban llenos de lágrimas... Desde entonces no volví a ver estos lugares!”

— “¿Ignoras dónde naciste, acaso? Dices no conocer ni las personas, ni la comarca: ¡Y vienes a aumentar nuestra miseria! ¿Por dónde anduviste hasta ahora? ¿Para quién trabajabas? ¿Dónde comías?”

— “Alcalde, no te irrites. No suspiré ni por tí ni por tu pueblo, ni recordaba que existiera. Trabajé en la ciudad durante treinta años para un mismo patrón. Tanto tiempo estuve allí, que parecía haber echado raíces. Pero llegó para mí la hora en que mis brazos ya no pudieron levantar el martillo y mis piernas temblaron. Acercóse a mí el dueño y dijo: ¡Terminaste tu labor! Puedes irte donde el corazón te guíe. Y tuve que obedecer pues las leyes están escritas para que nos guiemos por ellas. Me fuí pensando que si ya había acabado mi labor bien podría a esperar la muerte al lado de un camino. Pero se reunieron algunas personas a mi alrededor y me dieron a entender que no era correcto lo que hacía. Me prendieron, y como una bolsa de arena me cargaron al tren para que viniera a morir a la tierra que me vió nacer.”

Traducción de Darinka Cehovin.

NEKAJ ZA STARIŠE

PETNAJSTLETEN OTROK — SLABO VZGOJEN

Petnajstleten! Najbolj nehvaležna leta! — Do skrajnosti smešen, ošaben v govorjenju, umovanju in delovanju. Otrok v teh letih je najmanj sposoben da zrelo misli in presoja, ker je preveč prepričan o svoji moči in sposobnosti. Vse se mu zdi lahko dosegljivo.

Petnajstleten! Nehvaležna mešanica dveh dob; prav lahko otroka v teh letih prisposodobimo ptičku, ki se je pravkar skobacal iz lupin: velik in širok kljun, vedno odprt, nadlegava s svojim monotonim in piskajočim čvrčanjem; veliki in nesorazmerno debeli udje, negotovo hodenje...

Ali pri vsem tem je na moč gizdav! Še več! Glavni črti njegovega značaja sta gizdavost in brezmiselna brbljavost!

Z dvajsetimi leti se bo že zavedal, kako omejena je njegova inteligenca ali s petnajstimi leti je prepričan o svoji vsevednosti. Največje zadovoljstvo mu je če more na sebe obrniti poglede in pozornost vseh. Neizrčpno je njegovo brbranje, kakor da mu sproti izvira. Govori o interesantnih stvareh, ki jih je čital, a le napol razumel, stavlja uganke, vsakovrstne probleme, katere se je naučil kakor papiga. V vse se razume, vse presoja, kritizira. Seveda vsega tega — "starši ne vedo ali pa so že pozabili" — in fantič vživa v svoji namišljeni modrosti. Kaj pa mislite! On je, kateri stavlja vprašanja, on je, kateri jih rešuje. Kako se smeje na nezadovoljive odgovore; roga se in zmagoslavno odgovarja. Kakor bi rekel: "Sedaj sem jaz na konju!"; Ne bo ga sram trditi "da smo opičjega rodu". Zares! na njem se to kaže!

Tudi deklice niso skoraj nič hvaležnejše v teh letih. Ko sem neko učenko v šoli posvarila, mi je odgovorila: "Ne čudite se; smo "animales razonables"! Ako si ti in učitelj, ki te je to učil in še kateri, mi ostali nismo. Smo ljudje.

Če se oče ni opijanal, ob toliki sinovski brihtnosti, mu bo že primazal nekaj krepkih. So pa tudi očetje, ki se s takim sinom še ponašajo pred gosti in sosedi.

Če se pa temu "imenitniku" ni posrečilo prinesiti na koncu leta šolskega spričevala brez "colorado", bo gotovo učitelju za hrptom prišil najlepših priimkov iz vseh slovarjev. Še starši bodo godrnjali, koliko se zahteva v šoli od sina! Saj učenci niso nikdar krivi; to je stalno izkustvo učiteljev.

Kako pa se napram materi ponaša? Da bi ji pomagal pri vsakdanjih opravilih, kakor prej, je že pre-gospodski in prevelik. Zato so ženske pri hiši. Moški imamo važnejšega opravila. Norčuje se iz materine pobožnosti in preprostosti. Za nos jo vleče s svojimi pri-smodarijami, če se le da. Seveda, včasih se tudi preprosta mati prevzame ob toliki imenitnosti; vsa srečna je, če sploh hoče še z njo govoriti. Saj se ona sama na-

sproti njemu počuti tako nevedno in preprosto.

O ničemur ne zahteva odgovornosti: kod hodi sin, kaj dela. Je že dovolj velik da odloča sam za sebe.

Materina največja skrb so gotovo petnajstletne deklice. Že prej smo rekli, da je glavna črta petnajstletnih gizdavost. Nikdar je ne moreš zadovoljiti z obleko, z čevlji. "Meni lepše stoji ta barva; čevljički so preveč starodavnega kroja, naj bi bili iz kačje kože, naj bi bili iste barve z obleko!" Nikdar ji ni po volji — eno preširoko, drugo predolgo.

Tako srčkano se je potožil nek deček, še ko sem bila v kameniti Heregovini: "Moj atek je Tili kupil čevlje iz kačje kože, meni pa noče niti iz svinjske!"; Saj mu je bila opravičena pritožba. Kaj vsega ne zahtevajo te "namišljene gospodične?" Ko se je sestrična včasih pritoževala: Ana ima to in to, jaz pa ne smem, pa ji je oče rekel: "Ako je ona pismojena goska, hočeš tudi ti biti?" Pa ji ni dal. Šele v zadnjih letih učiteljišča ji je dopustil malo več svobode v modi. Sedaj je dobra in krščanska učiteljica — a Bog ve, če bi to dosegla, če bi sledila preveč nori modi.

Še neposlušne so petnajstletne. Da bi pomila v kuhinji — oh ne — bi za nohti vse črno ostalo. Saj ne morem vendar takšna umazana v šolo med fine tovarišice. In še mnogo takšnih. Naše mamice pač to najbolje vedo: bodite zato umerjene v modi tudi same.

Pojdimo s petnajstletnimi še ven iz hiše. Kolika samosvest, nadutost in ošabnost ob vsaki besedi! Vsakega človeka premerijo, presodijo in kritizirajo. Noben ne ostane brez napake.

S koliko samozavestjo se postavi pred umetniške galerije! Vse kritizira — nič mu ni popolno — še tako znamenita dela svetovnoznanih umetnikov. Seveda! petnajstletni imajo posebno razvit okus!

Tudi cigarete si ne prižiga več za kakšnim oglom. Javno, pred vhodom v kino, na sprehodu. Kako imenitno ve spuščati oblačke dima skozi nos — češ: "poklican sem za nekaj velikega!"

Kino? Seveda izbere oni film, kateri je zabranjen za otroke! Da vidimo, kaj je to, kar oni ne bi smeli videti!

Knjige? Nihče mu jih več ne odloča. Starši ne mislijo na nobeno odgovornost: potrebno je vedeti mnogo tega, da si sam presodi med dobrim in slabim. Kakor da bi v tej dobi bila pamet dovolj prevdarna, neodvisna in jasna. Kakor da niso slabe stvari bolj privlačne kot dobre!

Kakšno razumevanje! Meniti, da petnajstletnemu otroku to vsakovrstno čitanje prinaša velikih koristi za praktično spoznavanje stvari, da si pridobi potrebno izkustvo za bodočnost!

Kot če bi se zahtevalo, da zdravnik mora preboleti vse bolezni, da si pridobi več izkustev.

Pasteura ni vgrizel stekel pes, kolikor nam je poznano iz njegovega življenja.



Nekaj obrazov iz San Antonio; leva skupina Paternalci; desna pa Avežanedci.

OPAZOVALEC

NAŠA RADIO-URA je ustregla želji mnogih naročnikov. Nič več se ne vrše transmisije ob nedeljah dopolodne temveč v SOBOTO ZVEČER od 19.15—20 ure na isti oddajni postaji (Radio Prieto).

✚ V Vipavi je zaspal za večnost Rafael Premru, 62 let je štel, ko so mu zapeli zvonovi. Z njim je zginil velik mož, ki ga je poznala vsa vipavska dolina po njegovi veliki javni delavnosti. 30 let je bil predsednik Posojilnice, dolga leta načelnik kmet. društva.

✚ Marija Cerkvenik, znana vsej naši tukajšnji javnosti pod imenom "mama iz Lokve" je zaspala v Gospodu. Bilo je to 20 dec. ko se je oglasila smrt pri Cerkvenikovih v Quilmesu, kjer je mama v miru preživljala svoja zadnja leta.

Dobrovoljna žena je bila polna veselega duha vsak čas. Njena leta so jo težila. Dopolnila je 13. dec. že 83 let. Pred dvemi leti je prišla sem v Argentino, kjer je imela vse svoje, za katere je delala in trpe-la, kateri so se ji hoteli oddolžiti za to, kar so od dobre matere prejeli. Z svojim vedrim duhom je povsod sejala zadovoljnost in smeh. Bila je skoro slepa pa se ni nič pritoževala nad svojo težavo. Razume-la je dokazati z življenjem, kako je lahko človek srečen tudi brez tistih stvari, katere posvetni ljudje smatrajo za brez-pojadne zahteve človeške sreče.

Njene sile ji niso več dopuščale, da bi kaj prida pomagala v gospodinjstvu. Zato je pa posvetila mnogo svojih ur molitvi in večnim mislim, od koder je zajemala svojo vedrost.

Samo eno težavo je čutila. Da ni razume-la jezika in zato ni mogla po svoje k spovedi. Toda imela je nabrane zaklade svojega zasluženja, s katerim je bila deležna mirne smrti.

Ob njenem mrtvaškem odru je še enkrat oživela domovina. Zbrali so se njeni sovaš-čani od blizu in daleč prav po domači na-vadi in tudi rožni venec so molili ob nje-nem mrtvaškem odru, kjer je počivala ona

z rožnim vencem navitim na roko.

Žena je bila v svojem življenju zvesta pobožnosti prvega petka in je bila deležna tudi milosti, ki je častilec Jezusovega Srca obljubljena: njena smrt je bila lepa in božja.

Kakor da se je naveličala pokojna te človeške hudobije, ki je zasejala po Evropi toliko sovraštva! Odhitela je, da je Božič praznovala že med nebeščani.

Škoda, da je bil njen pogreb ravno za nedeljo, ker bi jo lahko tudi po naše položili k večnemu počitku, kot je bila želja njenih svojcev. Pa naj v miru počiva!

✚ Jakob Sitar je tudi zaspal v Gospodu. Pokojni je bil doma od Sv. Lovrenca na Dravskem polju. 43 letnega je požela bela smrt. Družinska žaloigra v domači hiši ga je pognala v svet. Žena je šla po svojem potu, mož pa po svojem. Sprva se je rajni Jakob še dobro držal. Pozneje je pa postal nesrečna žrtev žalostne afere neke bančne goljufije ki je svoj čas bila znana zadeva med jugoslovansko javnostjo. Spravili so ga ob vse prihranke, na kar je mož zdvo-žen zanemaril samega sebe in se vdal pi-jači.

Njegovo življenje je od tedaj postala žaloigra, ki ga je vodila vsak čas na no-vo delo. Strupena pijača mu je izpodkopa-vala njegove moči in zdravje. Nazadnje je opešal in 22. decembra je zatisnil oči v sanatoriju Belgrano na Avellanedi.

Siromak! Da. On je bil zares! Saj niti svoje srajce ni imel na sebi... Tako da-leč ga je porinila beda. Bil pa je vsaj te dobrote deležen, da je nazadnje svoje za-voženo življenje dobro spoznal in globo-ko obžaloval in sklenil začeti na novo. Nemara bi se njegovi dnevi še kaj poteg-nili, toda tako radikalna sprememba v živ-ljenju človeka, ki je kar na mah odrezal in telo ni dobilo nič več alkohola, je izzva-ilo tako reakcijo, da je podlegel.

Zapeljali so ga v mrtvašnico in čakali, če se bo kdo od njegovih oglašil. Toda kdo bi se naj? Saj ni nikogar imel!

Pa se je vendarle dobila dobra duša. Bila je gosa Romana Tavčarjeva, pri ka-

terih je svoj čas tudi stanoval, ki se je po-zanimala zanj in tako smo s skupnim so-delovanjem dosegli da je siromak dobil vsaj krščanski pogreb. Zanesli smo ga na avežanedsko pokopališče in zasačili na njegov grob križ.

Naj v miru počiva!

✚ Ivan Krševan je dokončal svoje dneve na Gradišču pri Prvačini 29. decembra. Šele 67 let je imel, a nje-govi dnevi so se iztekli. Bil je zelo zaslužen mož, znan široki javnosti, ljubljen v svojem domu. Več let je bil cerkveni ključar. V Argentini ima brata Viktorja in hčer Gizelo, kate-rima izrekamo sožalje.

Maša za rajnega bo 8. marca.

✚ Na Ravneh pri Črničah je umrl Leopold Ušaj, star 68 let. Zapustil je ženo s 3 otroci doma; en sin je v voj-ski, hči Slavica pa tukaj, poročena Peljhan, kateri izražamo naše sožalje.

✚ V Gorici je umrl Ivan Mercina, upo-kojeni profesor star 89 let. Bil je profesor na goriškem učiteljskem in zelo znana oseb-nost med slovensko inteligenco v Primor-ju. Bil je globokoveren katoliški mož, ki je z globoko religioznostjo študiral tudi glazbo in se proslavil s prvo knjižico o umetnem zvonenju. Njegov "Pritrkova-lee" je znan po vseh slovenskih tleh.

Šent Lovrenc na Dravskem polju je sla-vil 11 avg. 40 letnico mašništva svojega priljubljenega župnika F. Špindlerja in 15 let dela med njimi. Prav na lovrenško nedeljo so farani proslavili ta lepi dogo-dek in izrazili svojemu ljubljenu duš-nemu pastirju globoka hvaležnost za delo, ki ga med njimi vrši. Imenovali so ga za častnega občana.

V Vinomeru pri Metliki so zadeli na značilne prastare najdbe. Upravitelj ban-ske trsnice Anton Starc je naletel na ne-katere zanimive predmete, ko je vodil pre-

Petnajstletna doba — najnehvaležnejša! Pa tudi najnevarnejša!

Tudi kavalirji hočejo biti petnajstletni! In pet-najstletne "adorade". Mati! Zadnji čas je, da jih na pravo cesto izpelješ! Čuvaj, svetuj, kaznuj! Petnajst-letni se hočejo osamosvojiti, — sedaj, kadar jim je ho-diti najnevarnejši del pota in kadar so najmanj sposo-bni za samostojen korak.

V kaj troši denar, ki mu ga starši ali kdo drugi da na raspolago? Za kakšne knjige s kričecimi in vablji-vimi naslovi; znotraj pa je strup in smrad!

Slabo društvo mu izvablja denar za nesramni kino, za neumerjeno pijačo, cigarete, za razna ničvredna liš-panja in lepotičenja.

In kadar ga skrbeča mati vpraša: "Kje si bil, s kom si bila, kaj ste delali?", bo nevoljno odvrnil: "Kaj me izprašuješ? Saj tako nikogar ne poznaš, kaj ti bom tolmačil!"; A deklica se bo na taka vprašanja zlagala, ako je kriva.

V tem je gotovo največja dolžnost vzgojiteljev. Svet vzgaja s svojimi kričecimi vabili. Če so dobra ali slaba pokažejo sadovi.

Starše, svoje prve vzgojitelje, bo postavil na neopa-ženo mesto v svoji duši; saj si sami niso znali postaviti s svojo avtoriteto prestola v njej.

Z njimi se dogaja kakor s tradicionalnim križem v

domovih naših družin, kateremu je moderna doba od-kazala — ako sploh še je —, najbolj zapuščen kot v hiši. V urah trpljenja ga bodo iskali, da jim pomaga.

Desetnica.

Iz pogreba Marije Cerkvenik v Quilmesu



kopavanje. Dr. Rajko Ložar je nato nadziral delo izkopavanja in dognal, da je tam bila pred več tisoč leti naselbina. Na njenem pogorišču so našli ostanke prakolorvata.

Dr. Anton Korošec je 6. avg. pranoval poseben jubilej pri Sv. Petru pri Soštanju, s štirimi tovariši, ki so šestali od 18 novomašnikov pred 44 leti. Najprej je prišla vrsta nanj.

Celovška Mohorjeva družba je bila razpuščena z oblastnim odlokom drž. namestnika za Koroško. Doslej je namreč še vedno obstajala v Celoveu in po deželi ta častiljiva slovenska bratovščina, ki je delila svojim članom redno knjige celjske moh. družbe. Ravno za 80 letnico svoje ustanovitve, ko jo je v Celoveu ustanovil A. M. Slomšek, je bila prepovedana. Celjska Moh. družba je sedaj omejena le na jugoslovansko Slovenijo.

Zagorje ob Savi je postalo nova dekanija, kateri so pridružene obsavske župnije iz dekanije Moravče in del dekanije Šmartno.

Bilje. V Rimu je bil promoviran za doktorja bogoslovja **Alfonz Čuk**, glavni prefekt v goriškem semenišču.

Sveta gora je menda sedaj že dobila vzpenjačo. Če je res, kar so napovedali, je stekla 11 avgusta.

Kuzma v Prekmurju je prvič doživela novo mašo, ki jo je pel v nedavno zgrajeni župni cerkvi kapucin Kerubin Salaj.

Slovensko planinstvo je praznovalo to leto pomemben jubilej. Praznovalo je 30 letnico Prešernove kočice na Stolu. Stol je znan kot ena najpriljubljenejših planinskih točk v slovenskih planinah. Prav tam gori je bila tudi sprožena pred 48 leti ideja, da se ustanovi Slov. planinsko društvo.

V **Preski pri Medvodah** zidajo novo cerkev. Kraj je zelo narastel, ker se je naselila industrija na stočju Save in Sore in tako je postala potreba po novi cerkvi že nujna. Če bo vse prav, bo to leto cerkev že gotova.

† **Župnik Jožef Pollak**, doma iz znane Pollakove družine v Trziču je umrl na Nemškem, kjer je iskal zdravja. Rajni je bil posvečen za duhovnika kot frančiškan. Pozneje je iz reda izstopil in deloval kot svetni duhovnik v Sev. Ameriki. Kot upokojenec se je vrnil v rojstni kraj, a se je spet posvetil pastirski službi na prošnjo koroškega škofa, kateremu je bilo treba slovenskih duhovnikov. Deloval je v Lipšu na Koroškem.

Jesenice, eden najpomembnejših industrijskih krajev v Sloveniji, dobi bolnico. 30. julija je bil položen temeljni kamen, ki ga je blagoslovil župnik Anton Kastelic. Bolnica bo imela prostora za 130 bolnikov.

Vzajemna Zavarovalnica je praznovala 40 letnico. Kolikor tolažbe je že podelila nesrečnim pogoreleem v teh dolgih letih. Pač se ne more nobena javna ustanova po-

našati s tako veliko mero zaslug za trpeče ljudi. Ob priliki slovesne proslave se je V. Z. oddolžila tudi še na ta poseben način svojemu narodu, da je ustanovila 10 dijaških ustanov po 5000 Din letno, ki jih bodo deležni sinovi revnih zavarovancev za ves čas srednješolskih študij. V. Z. je znana tudi tukaj mnogim rojakom po zanimivem listu "Naša moč", ki ga Vzajemna Zavarovalnica izdaja.

Prof. Ernest Trstenjak, bolniški duhovnik v Slovenjem Gradeu je umrl star 70 let. Pokojni je bil doma iz Ljutomera, bil je več let kaplan pozneje vojni kurat v Trstu in Pulju, po vojski v Valjevem, deloval tudi kot profesor na učiteljski v Mariboru.

TABOR KATOLIŠKIH AKADEMIČARK V PREKMURJU

Katoliške akademičarke, včlanjene v društvu "Savici", so si za letošnji tabor izbrale zeleno Prekmurje, in sicer prijazno Bogojino, ki je znana daleč preko Prekmurja po narodnem boren g. dekanu Baši in po lepi Plečnikovi cerkvi z originalnim modernim stolpom.

Dne 26. julija popoldne seje v Mursko Soboto pripeljalo 27 akademičark s svojim duh. voditeljem prof. A. Snojem. Prvo veselo presenečenje jih je čakalo v Tešanovcih kjer so jih Novakovi povabili na svoj dom in jim postregli s soljo in domačim rženim kruho, s prekmursko kapljico in petanjško slatino.

V veselem razpoloženju so nato nadaljevale pot in proti večeru dospale na svoj cilj. Bogojina, ki ne slovi po bogastvu, pač pa po dobrem, globoko vernem in narodno zavednem ljudstvu jih je nad vse gostoljubno sprejela. Da bi dekleta imele več prilike seznaniti se z domačini z njih govorico in njih navadami, niso imele skupnega bivališča, ampak so bile nastanjene po dve in dve v posameznih hišah. Bogojančarji so čar tekmovali, kje jim bodo dali udobnejše stanovanje. Najlepši vtis je napravilo na domačine, da so imeli vsako jutro in vsak večer skupno pobožnost v cerkvi, pri kateri zlasti ni manjkalo ubranega petja.

Tabor je bil organiziran tako, da so bili vsako doopldne izleti po bližnji okolici, popoldne pri cerkvi ali na gričku pri Sv. Urbanu predavanja za akademičarke, zvečer pa so akademičarke predavale v društvenem domu domačim dekletom in ženam. Akademičarkam sta predavala g. Camplin iz Dol. Lendave in g. dekan Jerič iz Turnišča. Prvi je seznanil dekleta z zgodovino in topografijo Prekmurja, drugi pa jim je podal natančno sliko o narodnem prebujenju pred svetovno vojno in po razsulu Avstrije.

Kar je bilo čez dan prostega časa, so ga porabila dekleta za to, da so šle z domačini na polje in jim pomagala pri delu, ali pa so doma pri mlatilnicah (bil je namreč vprav čas mlatve) podajale snopje v stroje.

Lepi so bili večeri v Bogojini. Kljub obilnem delu na polju in pri mlatilnicah se je vsak večer napolnil društveni dom z domačimi dekleti in ženami, da so poslušale zanimiva predavanja. Govorile so gđ. Majda (med.) o prvi pomoči pri nezgodah; gđ. Pinca (med.) o higieni žene; gđ. Ančka o nalogah dekleta in žene v domači hiši; gđ. Natalka o pogledu dekleta na zakon; gđ. Ivanka (zadnji večer pri kresu) o lepoti slovenske zemlje in o naši ljubezni do nje. Razgovori so se zategnili dolgo v noč. Posebno hvaležne so bile de-

kleta in matere za dragocene nasvete, ki so jim jih dale medicinke. Klicale so jih celo k bolnikom na dom, da so preobvezovale rane ali svetovale, kaj ukreniti z bolniki.

V nedeljo, 28. julija so pele pri jutranji in dopoldanski božji službi, duh. voditelj pa je imel cerkvena govora. Občudovali smo globoko pobožnost prekmurskega ljudstva. Popoldne smo z zanimanjem poslušali prekmurske pete litanije, pri katerih je sodelovala vsa cerkev. Zvečer je bila v prosvetnem domu v nabito polni dvorani akademija. Vrstile so se deklamacije, petje, godba, recitacije; nazadnje so dekleta predvajale še kratko igrico "Materina srea".

V sredo 31. julija je bil celodnevni izlet z avtobusom. Ogedali smo si vso Goričko do Tromejnika, kjer so dekleta na meji med Jugoslavijo, Nemčijo in Madžarsko navdušeno zapela našo državno himno in okrog mejnika zaplesale kolo. Z Goričke smo se skozi Grad (God. Lendavo) in Cankovo pripeljali do Ravenske in se ustavili v Radencih. Skozi Veržej in Beltince se je vsa družina že v mraku vrnila domov.

Prehitro je prišel konec. Slovo je bilo v četrtek zvečer na gričku pri Sv. Urbani. Pol Bogojine je bilo zbrane pri kresu, kjer se je predsednica "Savice" gđ. Pinca Zupančičeva zahvalila Bogojančarjem za vso ljubezen, ki so jo izkazovali ljubljanskim dekletom skozi teden dni. Med petjem in godbo jebilo še več govorov. Govorili so med drugim domači g. župnik Hanko, predsednik društva g. Pucko in g. prof. Snoj. Večer je zaključil duh. voditelj "Savice" z molitvijo za našo slovensko zemljo in za našo skupno domovino Jugoslavijo.

Odhod iz Bogojine, ki je bil drugi dan, v petek popoldne je bil naravnost triumfalen. Vsa dekleta so se zbrala še poslednjikrat v cerkvi h kratki zahvalni pobožnosti nato pa v štiristopu veselo pojoč odkorakala skozi Bogojino proti Murski Soboti. Domače ljudstvo jih je s solzami v očeh pozdravljalo in se s težkim sremom slavljalo od njih. Za pot so založili dekleta z jabolki inokusnimi vrtankami, da so z lahkoto vztrajale do Ljubljane.

BALANZAS CORTADORAS MOLINOS



FILIZOLA BELGRANO 1389
U. T. 37-2848

UMETNO STAVBENO MIZARSTVO

KOVINSKA OKNA IN POLKNA

FRANC BANDELJ

Kovinska vrata, balkoni, izložbena okna, kovinske stopnice, ograje, vsakovrstna kovinska dela.

AV. DE LOS INCAS 4821

Telef. 51-5184.

SLOVENSKA KRAJINA

Zlato mašo je daroval v Bakoveih pokopnici cankovski župnik g. Keresturi Vinče. Ob tej priliki se je zbrala velika množica ljudi, ki so s tem počastili slavljenca. G. Keresturi je še čil in zdrav ter vsestransko pomaga pri dušnem pastirstvu.

Smrt je pobrala v 76. letu starosti posestnika iz Bogojine g. Bajleca Jožefa, očeta odvetnika in bivšega narodnega poslanca Franca iz Sobote ter šol. upravitelja Ivana iz Martjane. Prepeljan je bil iz Sobote, kjer je bival pri sinu, v Bogojino ter je bil pokopan poleg svoje žene. Na zadnji poti ga je spremljal ogromna množica ljudstva ter osem duhovnikov.

Zetev ki je končana v naši Krajini, je prinesla slab pridelek, kar se posebno sedaj vidi ko se je začela v polnem obsegu mlačva. Pridelek je padel skoraj na polovico. To se posebno podčrtava s tem, ker je bilo skozi slabo vreme in je žito začelo zelo kliti že na polju.

400 letnico so praznovali Jezuiti. Red Družbe Jezusove je bil ustanovljen 1540 leta. Sv. Ignacij Lojolski, Frančišek Ksaverij, Peter Kanizij so sloveča imena borcev za kraljevstvo božje ki so prvi stopili pod to zastavo z drugimi tovariši. Z apostolskim ognjem so se vrgli na delo proti novonastajajoči brezvernosti in nastopili kot branilci nauka Jezusovega v starem svetu in glasniki evangelija kot misijonarji v novoodkritih deželah. Njihova družba je dala človeštvu globokomnih učenjakov, kateri so že nešteto krat prisilili k molku bogotajce, ko so jim na osnovi znanosti dokazali kako samovoljne in neznanstvene so brezbožne trditve v kolikor skušajo dokazovati da je vera in Bog človeška domisljica.

Globoka izobrazba, umska in srčna, katero zahteva Družba Jezusova od svojih duhovnikov je bila in je še danes najizdatnejša obramba resnice svete vere. Prav zato so se pa tudi sovražniki vere vedno silovito zaganjali v Jezuite in je bila v 18 stoletju družba razpuščena na pritisk državnihi mogotcev. 1814 je bil red spet obnovljen in nadaljuje svoje veliko delo za zveličanje duš in čast božjo.

V Argentini je jezuitsko delo rodilo in še donaha veličastne sadove. Po vseh ukrajšnjih mestih imajo v rokah važne vzgojne ustanove in vdstvo cerkvenih organizacij. Iz zgodovine so znane njihove "redukcije" po deželah ob Rio La Plata ki so bla sijajna socialna organizacija med Indijanci, nekaj zares idealnega. Tisoči divjakov so se v teh redukcijah civilizirali, se oprijeli urejenega življenja in živeli v miru varni pred nenasitnim izkoriščanjem vsiljivih belcev. Na podlagi vere so organizirali za več človeških rodov pravi komunizem. Toda brezverska in brezbožna oblast je dosegla razpust Jezuitov in redukcije so postale razvaline, ki še danes pričajo o veličini jezuitskega. Po obnovitvi reda ni bilo več mogoče ob socialnega dela v Paragvayu in drugod. noviti razdrtega dela.

KROJAČNICA

Franc Melinc

Najbolj vestno boste postreženi!
Oglasite se na Paternalu

PAZ SOLDAN 4844, Tel. 59-1356

Nova štifra na Dolenjskem je dobila lepo cesto, ki jo je zvezala s svetom.

Nov most v Ljubljani. Odslej bodo imeli ljubljanačani okrajšano pot na Golovec in ne bo treba več hoditi tja skozi "Kurjo vas", ker je že v gradbi nov most čez Grubarjev kanal naravnost iz Streliške ulice v Hradekega vas. Most bo dolg 34 m in 3 m širok. Služil bo za pešce in ročne vozičke. Totovrnemu prometu pa ne.

Roparski napad v Halozah pri sv. Barbari. Medtem, ko se je trgovec in gostilničar Martin Debeljak mudil pri orožnih vajah v avgustu, so ponoči prišli iz Hrvaškega roparji katerih je bilo kakih 20. Gospa Julijana je bila ustreljena. Nasilniki so oddali kakih 100 strelav. Sinček in pomočnica 19 letna Marica Emeršič sta ostala nepoškodovana, hčerka je bila pa tudi ranjena. Tolovaji so odnesli 40.000 Din.

Slovenski mladinski dom pri Splitu. Bavovina je na morski obali zgradila prijazen počitniški dom za slovenske otroke. Prostor za udobno bivanje ima 150 otrok.

Brežice. Pri Dobovi je zajel vlak na progi konjsko uprego prekupčevalca z apnom Franca Keržana iz Cudroveca. Ubilo je oba konja. Mož je ostal živ.

V Nedelici v Prekmurju je gorelo pri Vožarjevih. Zgorelo je vse ostrešje.

Šent Lovrenc na Drav. polju. V Spodnjih podlozah je 13 nov. bil velik požar. Najhuje je prizadet Pirnat (Gril) manj pa Sagadin, Robar in Križanec. Skupna škoda je 300.000 Din.

Novo mesto. Upokojen je bil prezasluzni profesor verouka msgr. dr. Ciril Ažman.

V Zagrebu je velik požar prizadel Kaptol. Gorelo je v bogoslovnem semenišču, poleg velike zagrebške cerkve. Vničene so mnoge dragocenosti. Škode je 2 milijona Din.

Ljubljana. Dr. Miha Krek je bil postavljen za prosvetnega ministra in je torej nasledil rajnega dr. Korošca.

Dr. Franc Kulovec najvidnejša oseba slovenskega političnega življenja, zelo spo-

HOTEL IN RESTAVRACIJA

"PACIFICO"

ANTON BOJANOVIČ

CHARCAS 767-9 Telef. 31-8788.

Modern hotel, zračne sobe, izvrstna

postrežba, hladna in gorka kopel.

Cena 3—5 \$ s penzionom.

Blizu Retra! V centru mesta!

POGREB DR. KOROŠCA

Dobili smo že poročilo o žalnih svečanostih, s katerimi so spremili k večnemu počitku rajnega slovenskega vodnika. Ob tej priliki je prišlo do izraza čustvo celega naroda. Ne le politični pripadniki bivšega slovenskega vodnika, temveč tudi nasprotniki so pokazali svoje globoko spoštovanje. Tudi "Jutro" je bilo to pot polno hvale o njem, za katerega preje nikdar ni imelo priznalne besede.

Najprej so se Koroščevemu spomenu oddolžili v Belgradu, nakar so ga v posebnem vlaku odpeljali v Ljubljano. Ob njegovi krsti so se še enkrat zbrali njegovi zvesti. Noč in dan so stopale množice mimo mrtvaškega odra. Zastopniki vseh političnih smeri so mu dali čast.

Ob njegovem grobu so bile posebno opazne besede hrvaškega vodnika dr. Mačka

soben diplomat, spreten govornik, bistroumen polemik je bil izbran ko Koroščev naslednik v vodstvu Slovencev. Imenovan je bil tudi za ministra brez listnice.

Andrejci v Prekmurju. Šolski upravitelj Edmund Ratkai je praznoval 35 let odkar deluje v tem kraju kjer uživa zelo veliko spoštovanje.

Kovani novci po 25 par bodo vzeti iz prometa in se že kujejo novi kovanci, ki bodo imeli v sredi luknjo.

V Cerkljah na Gorenjskem je farna cerkev dobila prenovljeno streho. — Umrli je 40 let zvest v občinski službi sluga Mali Aleš.

Šmartno pri Litiji. Vršil se je po 10 letih spet sveti misijon. — Tovarnar Knaflič Pavel je podaril 80 parov čevljevčkov za revne otroke.

Kmetijski strokovni tečaji so se vršili po raznih krajih. Tako v Metliki, Kostanjevici, Velikih Dolencih, Tešanovcih, Šenčurju, Mokronogu, Starem trgu ob Kolpi itd.

Ormož je dobil ponosen prosvetni dom, ki je stal 600.000 Din, ki je zrastel iz darov bogatejših in iz osebnega dela revnejših faranov v ponos celi Prekijji.

Ivan Jereb iz Idrije je pred več meseci imel nesrečo, ko jevozil tovorni avto tvrčke Gianni iz Idrije. Nesreča je ubila 4 vojake v Ločniku pri Gorici. Bil je obsojen na dve leti, a sedaj je najvišje sodišče razsodilo, da je nedolžen... ko je skrajšano kazen že odsedel...

V Selu pri Kobaridu je ubil Baloh Josip Franca Kozmančiča, za kar je dobil 17 let ječe.

Stanko Premrl, ljubljanski stolni kaplan in profesor na Glazbeni akademiji je slavil 60 letnico. Poznan je kot eden najvidnejših slovenskih komponistov, ki je stopil kot glazbenik na vidno mesto ko je pred 30 leti prevzel vodstvo cerkvenega petja v ljubljanski stolnici. Rojen je bil v vipavskem Šent Vidu in vipavsko veselo sonce sije vedno iz njegovih prelepih spevov, pa naj so božji ali posvetni.

FRANC KLAJNŠEK

v mestu Bs. Aires edini slovenski konstruktor s firmo. Izdeluje načrte in proračune za hiše in vse druge stavbe, vodi vsa zidarska in stavbarska dela, in daje firmo.

MARCOS SASTRE 4363

Bs. Aires. — U. T. 50—0277.

Villa Devcto

in pa rektorja ljubljanske univerze, ki je zaključil svoje besede takole: "Ravno včeraj je minilo leto, ko sem Ti podal čast doktorja naše univerze z željo: na mnoga leta! Pa je bilo eno samo."

Sezonski delavci v Nemčiji. Na delo je šlo lani 11.664 oseb, od katerih se je doslej vrnilo šele 5500. Čez zimo je ostalo na delu čez 6000 delavcev. Zasluzek v poletnem času, ki so ga poslali domov varčni delavci je bil med 5—6000 Din.

Kratkovalovne radio oddaje iz Jugoslavije se vršijo za Južno Ameriko vsak dan od 19.50 — 21 ure na 19 m 69 cm. Vedno so na programu tudi vesti iz Slovenije po slovensko.

Posebno lepo pa je slišati radio iz domovine ob 4 uri zjutraj, ko se vrši oddaja za Australijo.

Pismo župnika-komunista

TRETJE PISMO. (KDO JE SIROMAK?)

Spoštovani prijatelj!

Prav kar sem prebral v "Criterio", — prelepi reviji odličnega Mons. Gust. Francheschi — članek, ki me je močno razveselil. Neka gospa ga je imenovala "komunista", kot Vi mene. Rečem, da sem prav zadovoljen, ker je zame ponos, imeti tako odlično družbo...

Na moje drugo pismo sem dobil tele anonimne vrtice: Bral sem Vaša pisma v Vaši publikaciji. Sem ubog delavec; vidim, da ste nam pravi prijatelj, zato prosim, da le še naprej tako pišite. Podpis: bivši komunist. Ali verjamete, dragi prijatelj, da sem bil tudi teh vrst vesel. — Torej nadaljujmo!

Da spravimo v pravi red "ljubezen" in "pravico", ki ne obstojata, kakor nam naroča sveti oče, je najprej treba, da vi, ki ste "zgoraj" veste, kdo je oni spodaj. Bog daj, da bi se mi posrečilo, to razjasniti.

Najbolj uspešno apostolsko sredstvo najbrže ne bo tisto, ki najbolj prija našemu okusu... Zaradi tega vas že v naprej prosim, da se odpoveste starim in priljubljenim "stališčem;" in se postavite na povsem druge vidike... Dejansko vam tudi ne preostaja nič drugega, če nočete, da bo vse vaše življenje — jalovo.

V svojem nesmrtnem govoru o "siromakih v cerkvi" je na samem kraljevskem dvoru takole klical Bossuet: "Cerkev je bila ustanovljena za siromaka. Bogati pa imajo do nje dostop samo zato, da revnim služijo".

Prelepo knjigo je napisal P. B. Woerhmüller, kateri pravi takole: "Služabnik ni manj kot njegov gospodar. Služabnik in gospod sta namreč oba stvar Stvarnikova, služabnika Vsemogočnega. Kdor misli krščansko, nima razloga govoriti o manjvrednosti služabništva. Nasprotno je pa mnogokrat upravičena njihova "nadvrednost"... In tako je res, kajti bolj velik je tisti, ki daje nego oni ki sprejema.

Dobro! Torej kdo je tisti ki daje, kdo pa sprejema?... Ste se vi kedaj že vprašal o tem? — Kar nič ne verjamem.

Torej naj Vam jaz povem: **Ne daje tisti**, ki koncem meseca izroči nekaj zelenih bankovcev. **Zares daje oni**, ki vsak dan streže pri mizi, oskrbuje dvigalo, javlja na telefon da vašega gospodstva ni doma, ki goni metlo, suče peresnik... **Daje tista**, ki ima delo z lonci, ki lupi krompir, streže mate, pere, lika, krpa... **Daje tudi**: pismonoša, (po vročini in dežju), šofer in sprevodnik noč in dan na voznji, mlekar in pek... Ono siroče, ki v temnem jutru že dirja okrog in dela silo svojim pljučam — kot oni 12 letni pobič, ki živi blizu mojega stanovanja. Ob 2 uri zjutraj je že na cesti in do 11 ure se žene, da zasluži krajcer mami v pomoč, potem gre pa v šolo... Vse do tedaj, ko ga bo treba poslati v... Córdoba — če že to ni sedaj pozno!... Ti so, ki dajejo in šemngi drugi!

Vi, spoštovani gospod, pa sprejemate.

Da! Vi! Razumete! Siromaki! Po svojem skromnem življenju in borbi, da ne bi lakote umrli, bodo lahko imeli zavest, ki je mi nimamo, da so bili dobrotniki človeštva. Tega častnega naslova zato ne zgube, če za svoje delo dobe par grošev, ki so mnogo več doprinesli k še večjem zaslužnjenju njihovega življenja kot pa do olajšanja življenjskih težav.

Ni lahko sprijazniti se s tole besedo, ki jo je izrekel Eschenbach: "Uslužbenec mora spolniti svojo dolžnost, toda njegov gospodar, mora storiti več kot svojo dolžnost".

Knjiga Pregovorov pravi: "Kdor zaničuje siroma-

ka, zaničuje njegovega Stvarnika".

O, da bi se moglo reči o Vas, kakor o oni ženi, ki je razumela meje ljubezni in pravice: Gospa Swetschine bolj spoštuje siromaka kot princea"... Pa se bojim, da... Bolje je, da ne povem!

Bojim se pa, ker je res tako, kot pravi sv. Franc Salezij: "Nikoli ni človeku dovolj, vedno še se najde kaka pretveza za pomnoženje imetja".

Tako se godi, da se dobro opušča in se globijo prepadi med bogatimi in revnimi zaradi usodne blodnje bogatinov. — Njihova brezmiselnost je zašla v toliko glupost, da bi mogel imenoma navesti kraj in osebe, ki so nalile v čeber šampanjea in nato na vseh štirih stoječ (prav po svinjsko) vsi hkrati pili iz posode sladko pijačo!

V nekaterih evropskih letoviščih je morala oblast izdati proti tujcem odredbe, ki so kaznovale zažiganje cigaret z — bankovci.

Vem, da Vi niste prišli do tolikih neslanosti. Bog daj, da ne! Toda ne bo odveč, če si dobro izprašate vest — s pepelom v roki! Nocoj, ko bodo drugi zaspali, stopite v kuhinjo. Vzemite si iz pepelnika eno perglišče onega sivega prahu in klečec pri nogah "slonokoščenega Križanega" prevdarite: V nekaj letih, prav kmalu bom tudi paz tole... Moj sluga, moj šofer, kuharica... bodo prav tak pepel in prah! Pa prav tak!... **Kako enaki bomo!** Božje pismo pa takole pravi: "Kaj imaš, česar nisi dobil? Če si pa vse prejel, s čim se moreš torej ponášati. Od kod tvoja oholost?"

Če boste nocoj to premišljevanje prav izvršili, boste jutri razumeli, kdo je siromak. Na videz je nekaj neznatnega, vendar je velik... nekaj podobnega, kakor veličina betlehemskega Deteca, v revščini, na slami, v jaslih, ki ni imel v življenju kamena, kamor bi glavo naslonil... ki je povedal preje nego je prišel v smrtni boj, da je prišel zato da **on drugim služi in ne da drugi njemu služijo**... in je umrl, še bolj beden kot nikdar, na turobnem drevesu križa.

Kako lep in veličasten je siromak, kadar vidimo v njem Kristusa, tako kliče sv. Vincencij.

V starem pravu je bila beseda o "pravici izrabljanja". Danes tega v postavah več ni, toda žalibog je tega v navadah še premnogo. — Ne, dragi gospod, nikakor ne smete zlorabljati bogastva. Le pridržite zase in za svoje, kar po pameti treba, da imate zagotovljeno življenje vredno Vašega položaja. Kar je pa čez tisto, obrnite s plemenitim sreem v potrebe: "Nič ne prinese več časnega blagoslova kot miloščina" pravi sv. Franc Salezij.

Naj pokličem v spomin še tele besede mons. Bagnarda, ki ste jih najbrže že pozabili: V "Evangeliju siromakovem" piše: ne se zanimati za siromake, pomeni toliko kot pustiti jih v bedi in pogubi. Odreči jim pomoč je toliko kot pobijati jih. To je **greh umora radi opustitve**.

Človek mora imeti kruha. Če ga ni se zastrupi... Kadar ne dobi ljubezni, sovraži. Strup in sovraštvo sta pa slaba svetovaleca. Mala iskra zaneti velik požar.

Nikar, dragi gospod, ne vrzite še goreče žveplenke na slamo, na kateri spe tisti, ki nimajo žimnic.

Z odličnim spoštovanjem. A. E., župnik komunist.

UMETNO MIZARSTVO IN TAPISERIJA

DUŠAN VARADINAC

CERRITO 560 — U. T. 35 - 5825

Lično pohištvo, prevlečeni stoli, zofe i. t. d.

DUHOVNO ŽIVLJENJE
Pasco 431
Buenos Aires, Argentina

CORREO ARGENTINO
TARIFA REDUCIDA
Concesión 2560.

“Slovenska Krajina”

V A B I

Vse cenjene rojake, rojakinje in prijatelje na svojo

VELIKO KULTURNO PRIREDITEV

ki se bo vršila v dvorani **IMPERIAL**,
Avda. **GALICIA 357 — PIÑEYRO**
V SOBOTO dne 15. FEBRUARJA 1941

ob 9. uri zvečer.

S P O R E D :

1. — **LAŽIZDRAVNIKA**, Burka v dveh dejanjih.
2. — **ZBOR ZAPOJE NEKAJ PESMI.**

Po sporedu bo tudi

SREČOLOV, ŠALJIVA POŠTA in PLES.

VSTOPNINA: za moške \$ 1.—; za ženske \$ 0.50

Vas vljudno vabi

O D B O R

... su Banco amigo



NAŠA BANKA Vam nudi tri
velike prednosti. Poslušajte!

Postregel Vam bo uradnik v
domačem jeziku in z največjo
vljudnostjo.

Naše večje osobe vam
je zagotovilo, da bo
Vaš nalog najtočneje
izvršen.

Daje vam naša banka
popolno sigurnost za
bančne posle.

Vsa denarna nakazila
v domovino morete to-
rej poslati v domovino
pod najboljšimi pogoji
potom naše banke

S L O V E N S K I
O D D E L E K

BANCO HOLANDES UNIDO

SUCURSAL BUENOS AIRES
Casa Central: Bmé. Mitre 234

Agencia N° 1: Corrientes 1900 - Agencia N° 2: Cabildo 2426 | 30
DIRECCION GENERAL CURACAO (AMERICA CENTRAL)

“SLOVENSKA KRAJINA”

Dne 29-toga decembra smo imeli na Avellanedi, v Cottolengo, po molitvah eno malo domačo zabavo, gde nam je zraven cine-prireditve tudi nej falilo razvedrila. Pozváni so bili vsi Prekmurci in Slovenci. Gde smo z enim tudi obsluževali god Janezov in Štefanv. Pa na nesrečo je té dén tak šlo, da bi se po nešternih ulicaj lejko z ladjami vozili. Zadvečera pa se je malo gori zelo, pa tak smo vseeno lejko obdržali našo zabavo. Vreme nam je pa telko pokvarilo, da nas je nej bilo, telko kak smo pričakovali. Vseeno nam je nej falilo nikaj. Naše vrle ženske so nam napekle zadosta pogáč. Naš častiti gospod Janez, šteri se telko trüdiyo za nas Prekmurec, ki nas je največ v toj okolici, da bi se skem bolje združili, in tak ležej bilij v pomoč eden drugoni in napredovali da ne bi bilij najzadnji v toj tujini, liki ka bi bili v ponos našemi narodi, kak v našoj rojstnoj domovini, tak tudi v tujini — so nam pa preskrbeli zraven cine še za dobro kaplieo. Nej pa so tudi zaostali, naši moški, ki so preskrbeli da smo nej prazen krop pili. Vsi smo zadovoljni in veseli bili, stari in mladi. Lepše bi pa bilo če bi nas ešče več bilo.

Spominali smo se tudi svojih v domovini. Med šterimi nas je dosta, ka imamo tudi Janeze in Štefane mlade in stare: neštérni že cilo gor na osemdeset let stare, šteri so že dosta kaj preživeli dobroga in slaboga. Pa prosimo Bogá, da nam jih ešče duga leta ohrani zdrave v polnoj moči in v zadovoljstvi, da bi se ešče mi tudi enkrat lejko ž njimi fküper veselili. Eti pa želem vsem Janezom in Štefanom, da bi se ešče dosta in dostakrát fčakali svojih godov v najlepšem zdravji in sreči. Da bi bili v naprej si fküp združeni kak bratje, kak edna familija, in tak si vküper skrbeli za napredek vsej nas, in našega društva “Slovenska Krajina”. Pozdravljam vas z društvenim pozdravom!

Društvenik in član Sapač.

MOHORSKE KNJIGE SO PRISLE,
PRIDITE PONJE K LAKNERJU
NA PATERNALU

ŽENINI — NEVESTE — DRUŽINE
Obrnite se na

SLOVENSKO TOVARNO POHIŠTVA
ŠTEFAN LIPIČAR

GUTENBERG 3360 y Avda. SAN MARTIN Tel. 50-3036

V POJASNILO

G. urednik! Z ozirom na to, da ste v 153 šte. Duhovnega Življenja objavil članek: “Po Argentini sem ter tja”, v katerem na nepojasnen način napadate mene, Vas prosim, da bi objavil sledeče:

V odstavku, kjer trdite, da me je policija “ostrigla” radi neke pustolovščine, moram to vest odločno zavriniti kot neresnico.

Oprostite mi g. urednik, ako Vas opozorim, da v bodoče ne objavite napačne informacije in brez pozitivnih dokazov.

Odločno lahko povdarim, da nisem imel doslej še nobenega opravka z policijo, ker nisem še nobenemu ničesar slabega napravil radi česar imam popolnoma čisto vest. Ob tej priliki hočem opomniti vsakega, ki bi se zaganjal v mojo osebo, da bom v bodoče postopal sodnijskim potom.

Za enkrat bom g. urednik, upošteval Vaše trudapolno delo in smatral oni odstavek kot nehoten, ki se Vam je urinil radi napačne informacije, ki so mnogokrat radi hitrosti dela tupatam neizbežne.

čotar Alojz.